

Ninana Jesucristo jas tji'yüsa la tjiji Juan lal

¹ Ninana tepyac nin p'iyá Jesucristo nin tji'yüsa la tjiji. Niná Dios jas tji'yüsa la tjiji Jesucristo lal mwalá way p'in. Jupj jostsja Jesucristo sin mü'ü'süs la mijis jomozapan tsjan niná ca leñi way mpalas. T'üç' way ca nin mpalas yupj tjevele jin. Nin mpes Jesucristo jas tjejyama yupj ángel napj nt'a, nin 'yüsa la mijis niná. Napj ne Jesucristo jomozo. Juan nlá napj. Dios Jesucristo jas tjejyama nosis nt'a qjuis capj la p'acj. ² Napj tlapjacás Dios tjevelá. Napj tjinyuc Jesucristo t'üç' way tjevele Dios po'ó. Pues pjü tlapjacás, pjü way tjinyuc, niná tepyac napj papel casa'á.

³ Ninana papel vele p'a jawasa pyalá. Dios nin tji'yüsa la tjiji ca nin mpalas. Pjaní nun popé mo'o vele niná popelses la p'a jis la pjac, pajal ca 'üsüs nsem niná yupj mpes. Nin p'iyá ca nsem papel niná mo'o vele pjiyacañ jis lal. Yupj lajay wa ninana velá, pajal 'üsüs ca nsem yupj mpes catsj wa. Leñi way ca mpalas papel niná vele jin, mpes nin.

Juan süs wa lis tjiji Dios ts'uyupj Asia mo'o tapatjá.

⁴ Napj ne Juan. Nun Dios ts'uyupj Asia mo'o potjaqué, nun mpes papel pyac. Nun 'a nusí mulú nt'a siéteya sin popé nun. Naja Dios ca pajal 'üsüs la mijis nun mpes. Naja nun 'üsüs potjaqué ca la mijis yupj. Dios pü'ü lovin. Quina pü'ü, püna p'in

pü'ütsja, lovin ca mpü'üm yupj. Dios Cjües lovin yupj wolap'a'a já'asa yupj jyü'ta nt'a. Jis qjues siéteya jinwá yupj, pajal 'üsüs liji mpes. Najas yupj ca 'üsüs la mijis wa nun mpes. Najas wa yupj ca la mijis nun ma nujola nsem pjü mpes. ⁵ Najas Jesucristo ca la mijis wa niná nun mpes. Jesucristo lovin t'üç' way vele Dios mpes. Yupj vele yupj selé. Yupj mwalá way jas tjifyünsá tecya'lin sin popé. Yupj ne Jepa pjü jepapan jis lal nosis casá. Yupj quelel la qjuisíjitsja ncupj. Yupj 'os mpes 'üsüs qjuis tepyala Dios lal. Yupj mpes Dios perdonar la qjuis tjiji malala la tjijic. ⁶ Yupj la qjuis tjiji jepapan wa ncupj. Cupj sacerdote pan la qjuis tjiji wa, ca 'üçj tsji' la mijicj yupj Popay Dios mpes. Najas nun pjü solejé yupj pajal 'üsüs, pajal püné wa. Najas wa yupj pjü si jütüta lovin. Najas ca nin nsem.

⁷ Jus tjalayé molon lal jac' yupj.

Pjü ca nucucj yupj.

Jesucristo 'atsjac, tjü'ünan,
jus nucucj wa ca yupj.

Pjü gente nosis casa'á pajal ca la mpuyucj
jus tjunuc na.

Nin ca nsem t'üç' way.

⁸ Qjuis Jepa Dios vele: "Napj lovin pü'üs, pjü way 'üçj lejay". Nin vele yupj. Qjuis Jepa Dios pü'ü newa. Pü'ü yupj quinam. Tüpü'ü püná. Lovin ca mpü'üm. Pjü 'üçj liji yupj.

Juan jus tjinyuca Jesucristo, nin la tjiji Dios Cjües.

⁹ Napj ne Juan, nun jis pülüçj napj Jesucristo mpes. Malala nyuca ntepalá wa napj, Jesucristo se coñ mpes, nun jinwá. Jesucristo ni jütüta napj, nun nu jyü'ta jinwá. Malala ntepalá na, newa 'üsüs

la tjejay Dios jos jin. Nin p'iyá nun jis lal. Jepapan ncapj tül Dios mpes tjevelé mpes. Napj tjevelé Dios tjevelá. Napj tjevelé wa Jesucristo qjuisin 'yüsa la tijjá. Jepapan ma jisastsja tjevelé, mpes nin tjajam Patmos nt'a la püt'üs. Ma polel jum quinam. Patmos 'amá nt'a 'üsü t'asiyú pü'ü.

10 Domingo jyawca na qjuis Jepa Jesucristo mpes 'a qjuisí mulú. Domingo pjaní tjejyawca na, pajal 'üçj najastsja Dios mpes. Dios Cjües 'üçj véletsja napj lal, ne napj nepé tjapjacas la cjüipepé vele jin tjapjacastsja. Pajal yümüçj tjevele trompeta la tjiptyusa jinwá. **11** Tjevele: "Pjü jipj nyuc tepyaca jipj. Tepyac na, jas majaman popelses Dios ts'uyupj nt'a Asia mo'ó. Yupj 'a si mulú nt'a siéteya sin popé yupj. Yupj 'a si mulú nt'a Efeso po'ó, Esmirna po'ó 'ots'ipj, Pérgamo po'ó 'ots'ipj, Tiatira po'ó 'ots'ipj, Sardis po'ó 'ots'ipj, Filadelfia po'ó 'ots'ipj, Laodicea po'ó 'ots'ipj." Nin tjevele tjapjacas.

12 Napj la nujuyus, tjinyuc pjacj véletsja napj lal. Yam casá lejeň tjinyuc napj, yam mpes tjejyawca. Siéteya lejeňtsja ne'aj yam casá lejeň. **13** Ne'aj toňca watsja yom pjaní, más 'üsüstsja jupj yom lal. Yam casa'á lejeň culupwen nt'a tóñcatsja yomen. Jupj pü'lü'l 'üsüs sa capyatsja, yom püné jinwá. Jas quip pajal cámpatsja. Faja jos suna tsú'patsja, jupj faja órotsja. **14** Jupj ts'ü'l pje waytsja pajal, oveja ts'ü'l pje way jinwatsja. Lüpj tjive jinwá pje waytsja. Jupj jun 'awa wolaqué jinwatsja. **15** Jupj tsjom se jáwcatsja, bronce jinwá, bronce 'yawa tepyala na 'awa mo'ó. Jupj nepé tjevele na, 'üsü püné jama jinwá pjactsja, yümüçj pjactsja. **16** Siéteya pjul

witjacj mos nt'a tjatja, li'inyampe mos. Jupj tjevele na, polomay pjoye pje'á tjac' tjinyuc la mpe. Wala manas pjoye jupj polomay. Ninana yomen wola tjejayawca lots'ac' way jyawca jinwá, culupwen nt'a já'asa na.

¹⁷ Napj jus tjinyuc na, ncapj t'yaja, ntitüüjupj tsjom nt'a, ntipü'í jinwá. Mpes jupj mos li'inyampe napj capá nt'a la tje'yot'a jupj, tjevele napj lal: "Po ma lecj tjezá. Napj ne mwalatsja pjü jis lal. Napj locopyaya wa pjü jis lal. ¹⁸ Napj pü'üs newá. Ntipü'í, newa pü'üs. Napj 'ücj lejay gente ma cya'lin. 'Ücj wa lejay ma ne'aj patja, tecya'lin patja nt'a. ¹⁹ Pjü nucun mpaquen. Mpaquen quina pyalá. Mpaquen wa locopyaya pyalá. ²⁰ Pjul siéteya tjinyuc jipj namas li'inyampé. Tjinyuc wa yam casá lejeñ, siéteya waytsja tjinyuc. Oro waytsja yupj. Pjul tulucj niná t'üç' way, ma t'üç' way yomicj casá lejeñ wa. Quina ca jin mü'üsüs la mejay tsjan niná t'üç' way. Pjul siéteya pastorpan yupj. Tsji' lajay yupj Dios mpes Dios ts'uyupj 'a si mulú nt'a, Dios ts'uyupj 'a si mulú nt'a siéteya way yupj. Yam casá lejeñ siéteya yupj, yupj Dios ts'uyupj Asia mo'ó. Dios ts'uyupj 'a si mulú nt'a siéteya sin popé yupj", nin tjevele jupj napj lal.

2

Ninana Jesucristo tjevelá Efeso nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

¹ Ninana jupj tjevelá: "Jipj ca papel mpaquen, jas majaman pastor nt'a, Efeso nt'a tsji' liji lal. Tepyaca jipj napj mpes:

Napj pjü Dios ts'uyupj nt'a winis, nucopj cyoñ. Yupj 'a si mulú nt'a siéteya sin popé yupj. Napj tyatj pastorpan namas li'inyampé. Nin quelel velé jipj lal: ² Napj selé jipj 'üsüs lejay. Yümüçj tsji' la tjejay jipj. Napj selé jipj newa 'üsüs la tjejay malala 'e tepalá na. Ma jyas malala nyuca lajay 'a si mulú nun lal. Nepénowa la tsawil jipj nt'a, tjowelepj apostolpan yupj. Jipj la tepyal, tjinyuc ncu t'üç' way apostolpan yupj. Mpes jus nley apostolpan tulucj yupj. ³ Malala 'e tepalá jipj napj nin po'o pyon mpes. Newa 'üsüs la tjejay napj najas jinwá. Newa quelel nin lejay jipj; lovin ma jéletsja ma quelel nin lejay quinam.

⁴'Üsüs niná, mop'in nin, ma pjü way 'üsüs lejay napj lal. Jipj ma pajal quelel la nejay quinam, püna quelel la ntjejay jinwá. Malala napj lal niná. ⁵Jele tapalas püna pajal quelel la nejaytsja. Jele tapalas ma nin lejay quinam. Jele pjucj tapalas ca nin la mijin napj najas jinwá quinam. 'Üsüs la mijin niswá, püna la tjejay jinwá. Ma lejay niná, napj ca cyapj ntül. Napj ca la mejay Dios ts'uyupj ma ca 'a jis mulus jipj püt' nt'a.

⁶ Pjaní lejay 'üsüs napj lal. Jipj ma jyas nico-laitapan lajay. Napj nin p'iyá, po ma najas yupj lajay.

⁷ Najas pjü tjapja'aqué, pjü nusin tjü'üsüs napj tjevelé. Ninana vele Dios Cjües Dios ts'uyupj pjü way jis lal. Nin la tjaxay na napj tjevelé jin, napj ca jis ma'ayá nlajacj wolas yo popé, jupj wolas 'üçj la püt'üs liji. Yo niná Dios sine nt'a torica. Pajal 'üsüs ne'aj", nin tjevele Jesucristo Efeso nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

Ninana Jesucristo tjevelá Esmirna nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

8 Ninana jupj tjevelá: “Jipj ca papel mpaquen, jas majaman pastor nt'a Esmirna nt'a tsji' liji lal. Tepyaca niná napj mpes:

Napj mwalá way pjü jis lal. Napj locopyaya wa pjü jis lal. Napj ntipü'í, quina pü'üs niswá. **9** Napj selé pajal malala nu tepyala nun, napj nin po'ó poné mpes. Napj selé nun t'emel cjuwá; newa nin, t'üc' way Dios pajal 'üsüs liji nun mpes. Napj selé nepénowa pajal malala javelepj nun sin po'ó. Yupj javelepj judiopan yupj; Dios juts'uyupj yupj, javelepj. T'üc' way judiopan yupj, nin p'in; Dios juts'uyupj tulucj yupj. Yupj Satanás mpes 'a si mulú, jupj ne lapanenpan jis jepa. **10** Malala nu mpalas quinam nun; po ma locj tjeýa nin mpes. Nun popé nepénowa cawilta mo'o ca mo'onsocj. Yupj ca nin la mijicj diablo mpes. Nin nu pyala mpes, pjü ca nucucj ncu t'üc' way quelel ncapj cořicó. Ts'ac' diéziya ca malala la mijicj nun lal napj mpes poné mpes. Newa ncapj ncoricó. Yupj quelel nu ja'ünan napj mpes, newa ncapj ncoricó. Nin lojí, napj ca la mejay lovin mpatjaqué napj lal.

11 Najas pjü tlapja'aqué, pjü nusin tjü'üsüs napj tjevelé. Ninana vele Dios Cjües Dios ts'uyupj pjü way jis lal. Nin la tjajay na napj tjevelé jin, t'üc' way ma ca malala jis mpalas tecya'lin na, la p'a wa malala se palá jinwá. Malala se palá yupj, la miyá cya'lin jinwá”, nin tjevele Jesucristo Esmirna nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

Ninana Jesucristo tjevelá Pérgamo nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

12 Ninana jupj tjevelá: “Jipj ca papel mpaquen, jas majaman pastor nt'a Pérgamo nt'a tsji' liji lal. Tepyaca niná napj mpes:

Napj velé polomay wala manas pjoye jinwá. Ninana velé jipj lal. **13** Napj selé malala pajal jipj püt' nt'a. Jipj püt' Satanás p'iyá pü'ü nt'a, jupj ne laptopenpan jis jepa. Pajal costa ncapj cyoñ, newa pyon jipj napj nin po'ó. Antipas yom pjaní nun popé watsja. Mop'in tjevele napj mpes, jupj seletsja mpes. Ne'aj pátjatsja tjü'ünan jupj, jupj ncapj cyóñcatsja mpes. Nun potjaqué nt'a tjü'ünan jupj, ne'aj Satanás pü'ü nt'a. Nin la tjajay na, newa nun ma tsüpünütsja nun napj nin po'ó poné. 'Üsüs nin.

14 Nin p'in pjaní way nun lojí ma najas. Nepénowa nun nt'a sin 'yüsa lajay malala. Sin 'yüsa lajay 'üçj malala nyuca lojí. Balaam püna tüpü'ü jin p'iyá lajay. Jupj la tjiji israelpan pajal malala nyuca la tjajay püná. Israelpan jis enemigo pjaní Balac lotsja. Israelpan malala se palá jostsja Balac. Mpes Balaam tjevele jupj lal más 'üçj la mijis ne israelpan ca malala nyuca la mijicj. Balaam tjevele Dios ma jostsja israelpan 'a si mulú dios p'a wa lal. Pisis p'a dios mpes tja'ayapj ma polel jalá, tjevele jupj. Ma wa polel la manun sejats'om tulucj, ma wa polel lyawuñ jis vayum tulucj jis lal. Gente dios p'a wa quelel lajay, niná nin lajay yupj, nin tjevele Balaam. Mpes Balac israelpan jis lal tjevele ncul; jostsja ca malala la mijicj yupj.

¹⁵ Nun popé nepenowá nin p'iyá lajay. Nicolaitapan sin 'yusa lajay jin lajay. Napj ma najas yupj sin 'yusa lajay. ¹⁶ Mpes jele tapalas ma ca malala la mijin quinam. Sin majaman mal quinam malala witjacj. Jipj ma nin lejay napj velé jin, leñ way cyapj ntül ca. Napj la mpalan ca yupj jis lal, nicolaitapan sin 'yusa lajay jin lajay jis lal. Napj velé mpes p'in ca malala jis mpalas. Napj velé polomay jinwá.

¹⁷ Najas pjü tjapja'aqué, pjü nusin tjü'üsüs napj tjevelé. Ninana vele Dios Cjües Dios ts'uyupj pjü way jis lal. Nin la tajay na napj tjevelé jin, napj ca jis ma'ayá lovin ca 'üçj mpatjam. Napj ca jis ma'ayá maná püna tjapjalen jinwá, pajal 'üsüs niná. Napj ca pe pje jis ma'ayá wa yupj pjü. Yupj jis pe tsjicj po'o ca mveles yupj jis lá seyasa. Yupj p'in ca jus nlayecj tsjan yupj jis lá seyasa pwen po'o tepyac", nin tjevele Jesucristo Pérgamo nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

Ninana Jesucristo tjevelá Tiatira nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

¹⁸ Ninana jupj tjevelá: "Jipj ca papel mpaquen, jas majaman pastor nt'a Tiatira nt'a tsji' liji lal. Tepyaca jipj napj mpes:

Napj Dios Jatjam. Napj nan 'awa wolaqué jinwá. Ntsjam ne jawca bronce 'üsüs jinwá. Ninana napj velé jipj lal: ¹⁹ Napj selé jipj 'üsüs lejay. Napj selé jipj pajal quelel la sejay la p'a witjacj, Dios quelel la siji jinwá. Napj selé wa jipj napj nin po'ó pyon. Selé wa 'üsüs lejay la p'a mpes. Selé jipj newa 'üsüs la tjejay, malala

'e tepalá na. Selé wa jipj más 'üsüs lejay quinam püna la tjejay lal.

²⁰ Nin p'in pjaní way jipj lejay ma najas. Ma na'aj la ts'in quepj malala, nun 'a nu myula popé. Ninana quepan nin p'iýá liji Jezebel la tjiji jinwá, Jezebel pajal püna tüpü'ütsja. Ninana quepan vele Dios mpes 'a vele wa jupj. Li tsuwile jupj. Jupj sin 'yüsa la siji napj namozopan 'üçj jis la manun sejats'om tulucj; sin 'yüsa la siji 'üçj lyawuñ jis vayum tulucj jis lal. Sin 'yüsa liji 'üçj jis la las pisis gente tja'ayapj dios p'a wa mpes. Niná quepan vele mpes, pajal malala nyuca lajay napj namozopan.

²¹ Napj ma cus tyül niná quepan custjay. Napj pajal püs la tjinyuctsja jupj ca cü'ü'süs, ne ma ca mwinim niyom pülüçj jis lal. Napj la tjinyuctsja ca 'üsüs la mijis quinam. Ma jostsja jupj. ²² Mpes quina napj ca la mejay pajal malala jos mpalas jupj. Niyom tjal quepj niná lal, malala nyuca lajay watsja yupj. Yupj ma yola se palá yupj malala la tjajay, ninana quepan la tjiji jinwá, napj ca jis capj ntül wa yupj. Yupj ma 'üsüs nyuca lajay quinam, napj ca la mejay pajal malala nyuca jis mpalas ca yupj. ²³ Napj la mejay ca nca'lirñ quepan sin popa. Mpес Dios ts'uyupj pjü way ca jus nlayecj wa napj selé pjü yola mpes, selé wa pjü yupj jisas. Napj selé pjacj nun popé malala nyuca lajay. Malala lojí, napj ca nucopj ntül. Napj selé wa nun popé cana 'üsüs lajay. 'Üsüs lojí, ca 'üsüs la mejay napj nun mpes.

²⁴ Nun nepénowa Tiatira nt'a potjaqué, ma njisas niná sin 'yüsa liji quepan. P'a casá velé nun

jis lal. Nun ma quelel nusin 'yüsatsja Satanás po'ó, la p'a jinwá. Yupj javelepj pülüçj sin 'yüsa nas Satanás mpes. Nun ma nujisastsja niná, ma nu jyütütj quinam p'am nam. ²⁵ Nasa way 'üsüs lojí quinam. Napj tjacuwis nas, newa la müjí quina lojí jin p'iyá. ²⁶ Napj 'üsüs lejay 'üsüs lajay jis lal. Napj tjevelé jin la jay yupj patja na p'in, napj ca jis ma'ayá 'üçj müjü'tüçj nosis casá patjá. ²⁷ Mpapay ntje'aya ne 'üçj la jütütj. Nin p'iyá ca jis ma'ayá 'üçj müjü'tüçj yupj. Nin vele Dios Popel:

'Jupj ca majamas nosis casá patjá.

Püné ca nsem pajal,
'üçj jis capj la tül malala lajay.

Ma lajay jupj jyü'ta jinwá,
ca pjü malala jis mpalas yupj,
tsjo'oy tje'yapta jinwá.'

²⁸ Nin lajay napj tjevelé jinwá, napj ca mvelé wa yupj 'üsüs pajal, pjulacj püstapj casá cyala jinwá. ²⁹ Najas pjü tjapja'aqué, pjü nusin tjü'üsüs napj tjevelé. Ninana vele Dios Cjües Dios ts'uyupj pjü way jis lal", nin tjevele Jesucristo Tiatira nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

3

Ninana Jesucristo tjevelá Sardis nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

¹ Ninana jupj tjevelá: "Jipj ca papel mpaquen, jas majaman pastor nt'a Sardis nt'a tsji' liji lal. Tepyaca jipj napj mpes:

Napj Dios Cjües se jam, napj najas nt'a. Jupj Cjües jis qjues siéteya jinwá; pajal 'üsüs liji. Napj

si jütütj wa Dios ts'uyupj jis pastorpan. Nun pastorpan siéteya, 'a pjulacj siéteya jinwá nyuc. Napj selé jipj la tjejay. La p'a javelepj jipj 'üsüs lejay napj najas jinwá. Nin tulucj. Jipj 'i tipü'í jinwá napj lal. Ninana quelel veletsja jipj lal. ² In tjejyama jipj ca 'üsüs la mijin quinam. Ne'aj Dios ts'uyupj 'a si mulú na, ma lajay napj tjevelé jinwá quinam. Pjü way quelel yo' mpa'is quinam. Pjaní way p'in 'üsüs way lajay custjay. Jis capj mp'a'san más 'ücj la mijicj niná. Napj tjinyuc ncu 'üsüs lojí nun. Tjinyuc nun ma lojí pjü way napj Ndios jos jin.

³ Mpes jele tapalas tsjan 'e tje'aya yupj. Jele tapalas tsjan tjapjac' Dios po'ó. Nin la mijin jipj, Dios vele jin. 'Üsüs la mijin quinam. Jipj ma nin lejay napj velé, napj ca cyapj ntül. Jipj ma selen naya ca nsem, pecj tjac' na jinwá. Ma ca jus nlayen 'ona ca nin la mejay.

⁴ Newa nin, ma pjü mpes nin velé. Nun Sardis nt'a 'a nu myula, nepénowa ma malala la tjüjí, la p'a jinwá. 'Üsüs lojí nun nepenowá. 'Üsüs lojí, Dios pü'ü nt'a ca ncapj ncoñcó lovin. Ne'aj nun ca nta'é nun pü'lülpje way, ca nusin nqui'pá pü'lülpniná mpes. ⁵ Napj tjevelé jin lajay, yupj ca sin nqui'pacj yupj sin quip pje. Napj lovin ma ca 'ücjücj yupj jis lá papel mpe, papel niná nin vele pjacj mpatjam Dios lal. Napj ca mvelé yupj ncapj jaconí. Nin ca mvelé Mpapay lal, yupj angelpan jis lal ca nin mvelé wa ca.

⁶ Najas pjü tjapja'aqué, pjü nusin tjü'üsüs napj tjevelé. Ninana vele Dios Cjües Dios ts'uyupj pjü way jis lal", nin tjevele Jesucristo Sardis nt'a 'a

jis tjimyula jis lal.

Ninana Jesucristo tjevelá Filadelfia nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

⁷ Ninana jupj tjevelá: "Jipj ca papel mpaquen, jas majaman pastor nt'a Filadelfia nt'a tsji' liji lal. Tepyaca jipj napj mpes:

Napj lovin ma malala lejay. T'üç' way Dios nin tjejyama nosis casa'á jis capj la p'acj gentá. Napj 'üçj velé pjacj wama cuy Dios jyü'ta nt'a. Napj lejay David líjitsja jinwá püna p'in. David ne jépatsja püná Israel nt'a. Jupj 'üçj véletsja pjacj wama cuy jupj tjiyyü'ta nt'a. Ninana lejay wa napj. Napj jun cijol na, ma polel jun la t'olon p'a wa. Napj jun t'yolon na, ma polel jun la cijol p'a wa. ⁸ Napj selé tsjan la tjejay jipj. Napj la tjejay jipj ca 'üçj tsji' la mijin napj mpes. P'a ma ca polel la qjuijis ne jipj ma polel tsji' lejay napj mpes. Napj selé tsjicj way p'in ca 'üçj la cüjay jipj; mop'in nin, jipj la tjejay napj tjevelé jinwá. Jipj ma tsyüpüntsja jipj napj nin po'ó pyon. Nin mpes nin la tjejay niná jipj mpes.

⁹ Nepénowa jipj nt'a patja, Satanás mpes 'a si mulú yupj, jupj ne lapanenpan jis jepa. Yupj javelepj judiopan yupj. Dios ts'uyupj yupj, javelepj. La tsuwil yupj. Dios juts'uyupj tulucj yupj, mpes yupj judiopan tulucj napj lal. Napj ca la mejay yupj ca jus nlayecj jipj t'üç' way Dios popa. Mpes wyalap'a'a ca palá mpi'tjiri. Yupj ca jus nlayecj napj quelel la 'ejay.

¹⁰ Malala 'e tepalá na, newa 'üsüs la tjejay napj najas jinwá. Napj tjevelé jin la tjejay. Mpes ca napj cyapj mp'acj, ne jipj ma ca malala la cüjay

pajal malala pyala na nosis nt'a. P'a jawas pajal malala ca mpalas pjü nosis nt'a. Niná tepyala na, pjü ca jus nlayecj ncu malala la tjajay nosis casá patjá, ncu 'üsüs la tjajay yupj.

¹¹ Leñi way ca ncuwis. Quina jipj 'üsüs lejay napj najas jin. Mop'in nin la mijin. Nin lejay na, p'am ma polel la cüjay ne jipj ma nta'en Dios quelel 'e 'ayá, jipj 'üsüs la tjejay mpes. ¹² Nin tjevelé jin lajay, napj ca lis mejay mpatjam ca Dios wo nt'a. Dios wo tsjomis jinwá ca nsem yupj. Ma ca mal yupj yupj wo mpe. Yupj sin po'ó ca mpac Dios ló, yupj 'a Dios juts'a'á mpes. Dios si jütüta nt'a patja ló mpac wa ca, yupj sin po'ó. Nin ca la mejay, ne'aj mpatjam mpes. Ne'aj patja nt'a Jerusalén Seyasa ló. Jerusalén Seyasa la palá ca ncuwim nosis casa'á tsjun mpe. Dios mpe ca ncuwim. Napj mpac wa ca napj nlá seyasa yupj sin po'ó, yupj ncapj jacoñ mpes.

¹³ Najaç pjü tjapja'aqué, pjü nusin tjü'üsüs napj tjevelé. Ninana vele Dios Cjües Dios ts'uyupj pjü way jis lal", nin tjevele Jesucristo Filadelfia nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

Ninana Jesucristo tjevelá Laodicea nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

¹⁴ Ninana jupj tjevelá: "Jipj ca papel mpaquen, jas majaman pastor nt'a Laodicea nt'a tsji' liji lal. Tepyaca jipj napj mpes:

Pjü velé, pjü ca nin nsem. Lovin t'üç' way velé. Napj velé napj selé. Pjü way nosis nt'a patja, pjü way tsjun po'o patja, pues pjü way jun ta'á, napj p'iyá la tjejay pjü. ¹⁵ Napj selé tsjan la tjejay jipj. Napj selé jipj ma ts'i 'in napj lal. Selé wa

jipj ma wa quelel la nejay. Malala nin, 'ots'ots' way p'in quelel la nejay. Más 'üçj napj lal jipj pajal ts'i qui'in. Más 'üçj wa napj lal pajal quelel la nejay. ¹⁶ Jipj 'ots'ots' way p'in quelel la nejay. Mpes napj quelel na'aj la 'i ts'i napj mpe.

¹⁷ Jipj tjevelen pajal pülüçj tyatj jipj. Jipj velen pajal pülüçj tyatj quinam püna tyatsja lal. Pjü jyas, pjü tyatj quinam, tjevelen jipj. T'üç' tulucj. Jipj ma selen malala 'e tepalá jipj pajal. Pajal nola napj jipj mpes. Napj nola jas tüpwes cjuwá jipj. Jin tulucj jinwá jipj, ma jin 'yüsa Dios mpes. Jipj 'a jin pjütpjüt' jinwá. Malala jipj Dios lal. Nin mpes ¹⁸ nin velé jipj lal, najas p'a casá la mijin quinam. La monan napj lal napj ca mya 'a tsjan 'üsüs t'üç' way. Napj nin lejay, jipj nt'anquen jipj jyas. La monan napj lal napj ca cyapj mp'acj Dios ma ca nin jola jipj malala nyuca la tjejay mpes. Napj nin lejay na, jipj ma ca mya maycas Dios lal. La monan napj lal napj ca jin mü'üsüs la mejay Dios mpes. Napj nin lejay, ca t'üç' way jin mü'üsüs.

¹⁹ Napj gente quelel la sejay na, napj jis capj velel malala nyuca lajay na. Sin 'yüsa lejay 'üçj ca la cüjay. Mpes nin tjevelé napj jipj lal. Mpes pajal jele t'as ca nin la mijin napj tjevelé jinwá. 'Üsüs la mijin quinam. ²⁰ Jin tjü'üsüs napj velé. Napj ne'aj p'in, napj ne'aj cüjüs wya jun vilicj nt'a jinwá. Najas jipj jemica ca nsem napj. Latalata nun popé 'üçj lo pjac napj velé, 'üçj ca mveles wa napj lal jupj jos wa napj jupj jomica ca nsem. Nin la tjihi na, napj jupj jomica ca nsem t'üç' way. Lovin ca cus ncoñ napj.

21 Nin lajay napj tjevelé jin, napj ca jis ma'ayá majatjum napj lal, yupj ca müjü'tüçj napj lal. Diablo jostsja wa napj 'a malala nyuca la cüjay, mop'in ma nin la tjejay. Napj la tjejay Mpapay jos jin. Mpes pü'üs napj yupj lal, 'a mulú jyü'tüçj.
22 Najaş pjü tjapja'aqué, pjü nusin tjü'üsüs napj tjevelé. Ninana vele Dios Cjües Dios ts'uyupj pjü way jis lal", nin tjevele Jesucristo Laodicea nt'a 'a jis tjimyula jis lal.

4

Juan jus tjinyuca Dios, yupj pü'ü nt'a.

1 Locopyaya napj tjinyuc Jesucristo nin tji'yüsa la tjiji. Napj tjinyuc jun vilicj jun cjol Dios pü'ü nt'a. Napj tjapjacas pjani nepé tjevele napj lal. "Was qui'á —tjevele—. Napj jin mü'üsüs ca la mejay tsjan ca mpalas p'a jawas", nin tjevele napj lal.

Nin p'iyá pjac tjevéletsja mwalá way tjapjacas jinwá. Pajal yümcj tjevele, trompeta la tchipjusa jinwá.

2 Leři way Dios Cjües napj lal tjemey Dios pü'ü nt'a. Silla pajal 'üsüs justa tjinyuc ne'aj, Jepa Püné mpes. Dios já'asatsja ne'aj. **3** Se jáwcatsja yupj, pe 'üsüs yustapj se jawca jinwá, pe tsju way se jawca jinwá, pe je way se jawca jinwá. Silla t'asiyú tsets' pjojocj tóñcatsja. Tsju waytsja tsets' pjojocj, pe tsju way se jawca jinwá. **4** Silla veinticuatro t'asiyú játjatsja Dios tjá'asa nt'a. Silla veinticuatro más 'in tsjictjacj waytsja sillä 'üsüs justa lal, mop'in jepapan mpes watsja yupj. Co'müyan veinticuatro sillä casá játjatsja. Co'müyan sin quip pjetsja. Pjü corona 'üsüs yustapj sey játjatsja, jepa noypan sey

jatja jinwá. Oro waytsja sey tjatjá. ⁵ Dios tjá'asa nt'a pajal tjejayawca menmené, pajal ca mpjac pjactsja nepé, t'i'ila wa pjactsja ne'aj. Napj tjinyuc wa Dios wolap'a'á siéteya 'iyó je wolaquetsja tjelejeň, nin yustaptsja yupj. 'Iyó je tuluctsja yupj. T'üç' way Dios Cjües niná jupj wolap'a'a toňca, mpes napj tjinyuc niná. Dios Cjües jis qjues siéteya jinwá jupj, jupj pajal 'üsüs liji mpes. ⁶ Dios tjá'asa wolap'a'á vidrio pajal püné ne'aj tüpü'ü jin jústatsja. Vidrio niná 'üsü muju toňca jinwá jústatsja. Pajal salá waytsja, 'üsü salá jinwá.

Ne'aj tjelejeň wa janucunpan yulupjana. Animalpan jin yustaptsja, mop'in angelpan jinwatsja yupj. T'asiyú tüwütuwü tjelejeritsja Dios tjá'asa nt'a. Pjaní jupj wolap'a'á, pjaní wa lo cjüipe mpe, pjaní wa li'inyampé, pjaní wa nancupwepé. Janucunpan pajal yun pülüctsja yupj, yupj jis walapé, lo cjüipepé wa. ⁷ Yupj popa pjaní león jinwá jústatsja. P'a wa buey jinwá jústatsja. Pjaní wa, yom jin jústatsja wola po'ó. P'a wa ts'i pom mpes wine jin jústatsja. ⁸ Pjü janucunpan séisiya jis pamtsja yupj. Jis p'üy popa yun pülücj jánatcsja yupj, jis pam'alapa jis yun jana watsja. Jaw na, püste na, yupj lovin javelepj Dios pajal 'üsüs. Pues ma quelel lyájasa jin jatja yupj. Ninana javelepj:

“Dios pajal 'üsüs.

Más 'üsüs jupj pjü jis lal.

Pues ma malala liji.

Jupj qjuis Jepa más püné.

Jupj pjü 'üçj ca la qjuijis.

Jupj pü'ü quinam.

Jupj pü'ütsja püna mpe.

Mpü'üm ca newa”,

nin javelepj yupj.

⁹ Dios Jepa Püné yupj pjü jis lal. Pü'ü yupj. Janucunpan yulupjana javelepj yupj pajal püné. Javelepj yupj pajal 'üsüs. Wi'injupj lal yupj la tiji mpes. Nin javelepj na, ¹⁰ co'müypan veinticuatro palá nipi'tjiñ Dios wolap'aá. Yupj ne nin p'iyá napj tjevelé jinwá. Yupj javelepj Dios pajal püné. Dios pü'ü newa. Jis corona ja'onsopj Dios wolap'aá, jis la 'ayas yupj mpes. Javelepj:

¹¹ "Jipj qjuis Jepa. Jipj qjuis Dios.

Jipj pajal 'üsüs,

mpes qjuisas pjü javelepj jipj pajal püné.

Qjuisas javelepj jipj pajal 'üsüs.

Qjuisas javelepj jipj pjü 'üçj la cüjay.

T'üç' way jipj la tjejay pjü.

Jipj jyastsja mpes nin la tjejay.

Nin mpes patja quinam",
nin javelepj co'müypan Dios lal.

5

Popel pjaní Jesucristo p'in 'üçj lo tüpüpj la nuc.

¹ Napj tjinyuc Dios, yupj silla pajal 'üsüs justa casá tjá'asa. Popel tyá'atsja yupj mos li'inyampé. Popel niná tapactsja yupj wampé, pje'apé. Jus tjulujuptsa yupj. Siete tsjan po pitjinirntsja yupj.

² Tjinyuc ángel pjaní, pajal jas tjiyocj wa. Jupj pajal yumüçj pjac tjevele pjü jis la pjac. Tjevele: "¿Pjacj pajal püné, 'üçj lo ta'es tsjan ts'ülük' po pijí'tja? ¿Pjacj 'üçj la tüpüpj popelses?"

³ Pues ma jus tjinyuc pjacj 'üçj lo tüpüpj la nuc popelses. Leñ pjacj ca nin la qjuijis tsjun po'o patja sin popé. Jis leñ watsja nosis casá patja sin

popé. Nin p'iyá jis leñ watsja tecya'lin sin popé. ⁴ Pjü leñ pjacj 'üçj lo tüpüpj la nuc popelses. Mpes napj pajal la tipiyú. Pajal 'apljjílatsja napj. ⁵ Nin tepyala na, co'müy pjaní napj nlal tjevele: "Po ma la tipiya. Cupj selecj pjacj 'üçj lo tüpüpj popelses. Jupj 'üçj t'e'enca tsjan ts'ülük' po piijtjá. Pajal püné tepyala jumpj enemigopan jis lal, mpes león jinwá jumpj, velecj cupj. Jupj israelpan popa. Judá pajal püna tüpü'ü popa p'iyá jumpj. Israelpan jis jepa David popa p'iyá wa jumpj." Nin tjevele co'müy pjaní napj lal.

⁶ Locopyaya napj tjinyuc ninana jumpj tjevele mpes. Oveja Tsjicj tjinyuc napj. Napj tjinyuc tjü'ünan jin jústatsja, mop'in jun 'yü'natsja quinam. Jupj siéteya tsjüeme. Jupj siete wa juntsja. Napj tjinyuc siéteya jun Dios Cjües cus tecyońca mpes. Dios Cjües jusapj jis qjues siéteya jinwá jumpj, pajal 'üsüs liji mpes. Oveja Tsjicj jas tjejyama Dios Cjües pjü nosis nt'a. Ninana Oveja Tsjicj, oveja tulucj niná. Niná Jesucristo p'iyá. Jupj tóicatsja co'müpan veinticuatro culupwen nt'a, ne'aj sillapajal 'üsüs justa wolap'aá, janucunpan yulupjana jis walap'aá 'ots'ipj. ⁷ Oveja Tsjicj tjac' Dios tjá'asa nt'a. Papel nt'ya jumpj Dios mos li'inyampé. ⁸ Jupj nt'ya na papel, janucunpan yulupjana palá nipi'tjin jumpj wolap'aá. Nin p'iyá la tjajay wa co'müpan veinticuatro. Oveja Tsjicj pajal pünetsja yupj jis lal, mpes nin la tjajay yupj. Co'müpan pjü way arpa jatjatsja jis la tül. Trasto pajal 'üsüs yustapj jatatsja wa yupj. Jis trasto oro waytsja yupj. Trasto mo'o pít'atsja ts'ülük' 'üsüs way la 'üm, ca 'üsüs way cjumsu. Ts'ülük' niná napj

tjinyuc ts'ülüç' tulucj waytsja jupj. Ts'ülüç' niná Dios ts'uyupj Dios lal tjowelepj p'in. Yupj jupj lal javelepj 'üsüs pajal Dios lal, ts'ülüç' pajal 'üsüs cjumsu jinwá. ⁹ Co'müypan tsjan seyasa tjenejets'eñ wa Oveja Tsjicj mpes. Ninana tjenejets'eñ: "Yupj 'e tjya'ünan, ne jipj 'yas mpes

Dios perdonar lis tjiji pajal pülüçj

yupj malala la tjayaj,

mpes lovin ca 'üsüs nsem yupj jupj lal.

Nin mpes 'üçj la ta'es popelses jipj.

'Üçj la ta'es tsjan ts'ülüç' po piji'tja.

Jipj la tjejay mpes pülüçj lovin ca mpatjam
Dios lal.

Pjü tribu sin popa, nepénowa yupj sin popa
lovin ca mpatjam Dios lal.

Nin p'iyá, pjü yupj jis tin popa,
nepénowa nin javelepj sin popa
lovin ca mpatjam Dios lal.

Pülüçj 'a mulú patja sin popa,
pjü jun ta'á mpe, nepénowa yupj sin popa
lovin ca mpatjam Dios lal.

Pjü way pülüçj se jütütj mpe,
nepénowa yupj sin popa
lovin ca mpatjam Dios lal.

¹⁰ Jipj la tjejay jepapan jis tepyala yupj.

Jipj la tjejay sacerdote pan jis tepyala wa,
'üçj ca tsji' la mijicj Dios mpes.

Yupj ca jis müjü'tüçj nosis casa'á."

Nin tjenejets'eñ co'müypan.

¹¹ Locopyaya angelpan pajal pülüçj yus tjinyuc napj. Dios tjá'asa nt'a t'asiyú tjelejeñ. Milpan pülüctsja angelpan. Ma polel sin la pactsja pajal pülüctsja mpes. Dios tjá'asa culupwen nt'a yupj jis

lal, janucunpan yulupjana jis lal wa, co'müypan jis lal wa. Angelpan tjowelepj tjapjacas. ¹² Niná pajal yumüçj tjenejets'eñ:

“Oveja Tsjicj pajal 'üsüs.

Tjü'ünan mpes tepe'e jupj.

'Ücj la veles t'üç' way jupj 'üçj jyü'ta.

'Ücj wa la veles jupj pajal pülüçj ty'a,a,
pajal selé wa jupj,
jas tjiyocj wa jupj.

'Ücj la veles jupj pajal püné,
más 'üsüs jupj pjü jis lal.

'Ücj pjü jis la veles pajal quelel lajay jupj,
jupj pajal 'üsüs mpes.”

Nin tjenejets'eñ angelpan.

¹³ Napj tjapjacas wa pjü way Dios la tijjá tjenejets'eñ wa, pjü tsjun po'o patja, pjü nosis casá patja 'ots'ipj, pjü tecya'lirñ 'ots'ipj, pjü 'üsü püné mo'o patjá 'ots'ipj. Ninana pjü tjenejets'eñ:

“Po qjuisas pjü 'üsüs pjac javelepj Dios po'ó.

Jupj jyü'ta.

Po qjuisas 'üsüs pjac javelepj Oveja Tsjicj po'ó.

Po qjuisas ca mvelecj yupj pajal noypan.

Qjuisas pjü ca mvelecj yupj pajal sin tjiyocj.

Po qjuisas ninana javelepj lovin.”

¹⁴ Tjenejets'eñ na niná, janucunpan yulupjana javeleptsja: “Nin qjuisas ca nin nsem”. Co'müypan palá nipi'tjiñ Dios wolap'a'á, Oveja Tsjicj wolap'a'á wa palá nipi'tjiñ yupj. Yupj tjowelepj pajal noypan yupj.

6

Jesucristo nt'ya tsjan ts'ülüç' po pijí'tja popelses.

¹ Locopyaya tjinyuc Oveja Tsjicj (jupj ne Jesucristo). Jupj tsjan ts'ülüç' pjaní nt'ya popel mpes. Mwalá waytsja niná, siete tsjan ts'ülüç' sin popé. Nin la tiji na, tjapjacas janucunpan popa pjaní tjevele: "Was". Pajal yumüçj tjevele jupj, t'i'ila pjac jinwá ca mpjac tjevele.

² Niná tjevele na, napj tjinyuc cavayú pje. Jupj casá já'asatsja jalecj tyá'atsja la palan. Nt'ya watsja corona, jupj püné tepyala mpes. Jupj la tepya'na tjemey, más pülüçj jostsja más pülüçj si jütüta mpes. Jupj más 'üsüs la tepya'na na, ca yupj jis jepa cüpalas jupj.

³ Locopyaya niswa tjinyuc Oveja Tsjicj. P'a wa tsjan ts'ülüç' nt'ya jupj popel mpe. (Mát'eya nt'ya quinam.) Nin la tiji na, napj tjapjacas p'a wa nepé tjevele. "Was", tjevele jupj. Jupj p'a wa janucunpan yulupjana sin popé.

⁴ Jupj tjevele na, napj tjinyuc cavayú p'a wa tjac'. Cavayú niná jetsja jupj. Jupj casá já'asatsja permiso tyá'atsja pjü nosis casá patja jis la palan jis la jay, jis la 'ünan. Polomay püné nt'ya wa jupj, pülüçj jis la 'ünan.

⁵ Locopyaya tjinyuc Oveja Tsjicj tsjan ts'ülüç' p'a wa nt'ya jupj popel mpe. (Cón't'eya quinam nt'ya jupj.) Nin la tiji na, tjapjacas p'a wa nin tjevele: "Was". Ninana nin tjevelá p'a wa janucunpan yulupjana sin popé waytsja.

Nin tjevele na, napj tjinyuc cavayú te. Jupj casá já'asatsja, balanza tyá'atsja mos nt'a, ve la vujus. ⁶ Ne'aj tjelejeři janucunpan yulupjana. Yupj culupwen nepé tjevele jin tjapjacas. Tjapjacas tjevele ve pajal ca pülüçj jaylacj nsem. Ninana tjevelá: "Trigo yom pjaní ts'ac' pjaní t'üç' lo las,

ts'ac' pjaní tsji' liji jaylacj. Cebada lal nin p'iyá ca nsem. Cebada yom pjaní ts'ac' pjaní t'üç' lo las, ts'ac' pjaní tsji' liji jaylacj. Mop'in ca nta'acj aceite olivo. Uva 'üsü nta'acj wa ca. Po ma malala lis mijin aceite olivo lal, uva 'üsü lal wa", nin tjevele tjapjacas napj.

⁷ Locopyaya Oveja Tsjicj tsjan ts'ülük' p'a wa nt'ya popel mpe. (Yulupjana quinam.) Nin la tjiji na, tjapjacas p'a wa was tjevele. Ninana tjevelá p'a wa nenem janucunpan yulupjana sin popé. Pjü yulupjana nasa tjowelepj yupj.

⁸ Jupj tjevele na, napj tjinyuc cavayú p'a wa tjac'. Pje waytsja 'in jupj. Jupj casá já 'asatsja "Tepe'e" ló jupj. P'a wa jupj cjüil tjac'. "Tecya'liñ Patja Nt'a" ló jupj. Dios yupj jis tje'yaya 'üçj jis la 'ünan nosis casá patja pülcj. Pjü yulupjana sin popé nosis casá patja sin popé, pjaní way 'üçj jis la 'ünan. Nepénowa jis tjü'ünan yuwá la tapalan na. Yupj la tjajay mpes, nepénowa cjuwatsja jis la las, mpes tecya'liñ yupj. Yupj la tjajay mpes, nepénowa malala jisas tepyala, mpes tecya'liñ yupj. Yupj la tjajay mpes, nepénowa animal ts'a 'in jis tjü'ünan.

⁹ Locopyaya Oveja Tsjicj tsjan ts'ülük' p'a wa nt'ya popel mpe. (Cínguiya quinam.) Nin la tjiji na niná, jis qjues nepénowa tjinyuc. Mesa 'ala'á tyatja yupj, mesa niná Dios ja'ayapj nt'a. La p'a jis tjü'ünan yupj, nosis casá tapatja na. Jis tjü'ünan yupj Dios tjevelá tjowelepj mpes. Lovin tjowelepj Jesucristo po'o topón, mpes wa jis tjü'ünan yupj.

¹⁰ Yümüçj nepé tjowelepj. Ninana tjowelepj Dios lal: "Jipj cupj qjuis Jepa. Pjü jyütütj. Jipj pajal 'üsüs lejay lovin. Mop'in lejay jipj velen jin. ¿'Ona ca jis capj ntülün nosis casá patjá yupj qjuis tjü'ünan

mpes? Qjuisas yupj ca jus nlayecj t'üç' way tjevelecpj", nin tjowelepj yupj.

11 Ninana tjowelepj na, pjü yupj pjaní pjaní natj yupj jis pülül pje. 'Üsütsja yupj Dios lal, mpes jis tje'yaya yupj niná. Tjevele wa yupj jis lal más 'in püs way ca la nucus. Tjevele gente ca más pülüçj jis mü'ü'nacj jis pülüçpan, Jesucristo mpes tsji'lajay sin popé. Yupj jis tjü'ünan jin p'iyá ca jis mü'ü'nacj wa jis pülüçpan. Dios selé nol ca jis mü'ü'nacj. Ninana jis tjü'ünan na, ca jis capj ntülüs, tjevele.

12 Locopyaya napj tjinyuc Oveja Tsjicj tsjan ts'ülük' p'a wa nt'ya popel mpe. (Séisiya nt'ya quinam jupj.) Nin la tjiji na niná, nosis pajal yumüçj jus tiquits'e. Lots'ac' way te tepyala wa pülül te jinwá. Mümüy jas tüpwes je tepyala, 'as jin p'iyá justa tepyala. **13** Pjulacj witjacj palá tinca tsjun popé. Yo wolas 'u'u way palá tinca, yumüçj si lapjüna na, nin p'iyá palá tinca pjulacj witjacj. **14** Tsjun po'ó tecyawaja, papel jus tjilyuju jin p'iyá. Pues nosis nt'a, joc' pjü tanajü tjl. Nin p'iyá jis tepyala wa pjü momas tsjictjacj 'üsü culupwen nt'a tjatjá.

15 Mpes jepapan nosis casá tapatjá, tjepjya'neñ pe jul mo'ó, neven nt'a. Pe noypan nt'a tjepjya'neñ wa joc' mo'ó. Nin p'iyá la tjajay wa niyom noypan, niyom t'emel pülüçj jatatj 'ots'ipj. Militarpan jis jepapan nin wa la tjajay, niyom sin tjiyocj 'ots'ipj. Nin p'iyá la tjajay wa esclavopan, esclavo tulucj 'ots'ipj. Pjü way nin la tjajay. **16** Joc' mo'ó lal lis tjomon, pwen lal lis tjomon wa: "Jipj 'amá jus nts'eptam cupj capá nt'a. Qjuis tjepjya'na Dios ma qjuiyus nucus. Jupj jyü'ta ne'aj tsjun po'ó. Qjuis

tjepjya'na Oveja Tsjicj ma qjuiyus nucus. Jupj po ma jos cupj la tjijicj. Pajal yumüçj qjuis capj ntülüs ca. ¹⁷ Quina ca qjuis capj ntülükj. Po ma jisas cupj malala la tjijicj. Leñ pjacj la cüpa'nas ne ma ca cus cütülükj”, nin tjowelepj nosis yumüçj jus tiquits'e na.

7

Dios la tjiji 'üsüs jis tepyala jupj jomozopan nosis nt'a patja sin popé.

¹ Locopyaya Jesucristo nin 'yüsa la tjiji wa niná. Angelpan yulupjana tüwütuwü tjelejeri nosis casa'á, niná tjinyuc napj. Pjaní way toñca norte nt'a, pjaní way sur nt'a toñca, pjaní wa tsiquin mo'o toñca, pjaní wa t'yaja mo'o toñca. Lüpü tyantaná la tjajay, lüpü ma jas nlapjünüs nosis casa'á, ma wa ca jas nlapjünüs 'üsü püné casa'á, ma wa ca mojos yon jis lal. ² Ninana tjinyuc na, ángel p'a wa tjinyuc. Jupj tjac' ne'aj tsiquin mpe. Jupj tyá'atsja fierro jinwá, po'o la 'onsos gentá Dios juts'a'á, Dios ne pü'ü lovin. Ángel fierro tyá'atsja p'iyá, angelpan yulupjana jis lal tjevele jupj. Dios jis tje'yaya niná angelpan 'üçj malala jis la jay nosis, malala wa la mijicj 'üsü püné. Mpes ángel locopyaya tjac' yumüçj tjevele yupj 'üçj jis la pjac: ³ “Po ma malala la müjí nosis quinam. Po ma malala la müjí 'üsü püné, ma wa malala la müjí yo po'ó quinam. Cupj t'üç' jis wala po'o tje'yonsocj NASA Dios jomozopan, 'üçj nin lojí nun”, tjevele jupj.

⁴ Napj tjapjacas nol Dios jomozopan yupj jis wala po'o tje'yonsocj yupj. Pajal pülcctsja, ciento cuarenta y cuatro mil. Pjü yupj Israel pajal püna

tüpü'ü popa p'iyatsja. Israel jatjampan dóceya püna tapatja sin popé waytsja yupj, locopyaya tapatja sin popé. Pjü jatjampan dóceya sin popé waytsja yupj.

⁵ Judá püna tüpü'ü popé, 12,000 sin tapac yupj.

Rubén püna tüpü'ü popé, 12,000 sin tapac wa.

Gad püna tüpü'ü popé, 12,000 watsja yupj.

⁶ Aser püna tüpü'ü popé, 12,000 sin tapac wa.

Neftalí püna tüpü'ü popé, 12,000 sin tapac wa.

Manasés püna tüpü'ü popé, 12,000 watsja yupj.

⁷ Simeón püna tüpü'ü popé, 12,000 sin tapac wa.

Leví püna tüpü'ü popé, 12,000 sin tapac wa.

Isacar püna tüpü'ü popé, 12,000 watsja.

⁸ Zabulón püna tüpü'ü popé, 12,000 sin tapac wa.

José püna tüpü'ü popé, 12,000 sin tapac wa.

Benjamín püna tüpü'ü popé, 12,000 watsja yupj.

Angelpan pjü yupj sin po'o sin tapac Dios mpes.

*Pajal malala ca mpalas nosis nt'a, ne ca pülcj
mponecj Jesucristo po'ó.*

⁹ Niswa tjinyuc na, napj tjinyuc gente pajal pülcj 'a jis tjimyula. Ma polel sin la pactsja pülcj mpes. Yupj pjü gente sin popetsja, pjü 'a mulú patja sin popé, pjü se jütütj mpe sin popetsja wa, pjü jis tin javelepj sin popetsja wa. Yupj Dios wolap'a'a lejeňtsja. Oveja Tsjicj wolap'a'a lejeň watsja. Oveja Tsjicj Jesucristo nitsja yupj. Gente ne'aj pjü sin quip pjetsja. Manaca pjwel jatatsja jis mas nt'a. ¹⁰ Yupj pajal yumüçj tjowelepj:

“Dios jyü'ta.

Jupj mpes, Oveja Tsjicj mpes wa,

ca 'üsüs mpatjaquecj lovin.”

Nin tjowelepj yupj.

11 Pjü angelpan t'asiyú tjelejeñ Dios tjá'asa nt'a. Dios culupwen nt'a tjá'asa co'müypan jis lal, janucunpan yulupjana jis lal wa. Angelpan Dios wolap'a'a palá nipi'tjiñ yupj. Yupj yólatsja pajal püné Dios. **12** Niná tjowelepj:

"Gente ninana tjowelepj, t'üc".

'Ücj la veles Dios 'üsüs.

Jupj más 'üsüs liji pjü jis lal.

Pjü si 'üsü wa yupj.

'Ücj la veles wi'iñ yupj la tjihi mpes.

'Ücj la veles yupj püné,

'ücj jyü'ta yupj, jas tjiyocj yupj pajal.

'Ücj nin la veles lovin.

Pjü niná, t'üc",

nin tjowelepj angelpan.

13 Co'müy pjaní la tji'yüya napj lal:

—¿Ncu selen niná pjacj niná sin quip pje? ¿Ncu selen ca'aj mpe tjiquil niná?

14 Napj tjevelé yupj lal:

—Ma selé napj. Jipj selen.

Mpes yupj tjevele:

—Yupj nosis casá tapatjá, nosis casa'á pajal malala tepyala na. 'Ücj jis tepyala quinam. Jesucristo tepe'e yupj mpes, oveja tsjicj jinwá. Yupj 'as tepyala mpes, 'üsüs jis tepyala Dios lal. Yupj Jesucristo lal topón na, sin quip tapatsj jinwá jis tepyala Dios lal. **15** Nin mpes

'Dios wolap'a'a lejeñ quinam lovin,

jupj jyü'ta nt'a.

Jaw na, püste na,

tsji' lajay Dios mpes, yupj wo nt'a.

Dios ca mpü'üm yupj jis lal,

ma malala jis mpalas.

¹⁶ Jupj liji ma ca vecj jis nca'lin niswá,
ma 'üsü sive wa mpalas.

Lots'ac' mpes ma ca mperí yupj.
Ma ca malala jis mpalas
pajal vyaja pwe mpes.

¹⁷ Oveja Tsjicj 'üsüs la siji mpes ca nin nsem.
Oveja Tsjicj Jesucristo ni yupj.

Dios já'asa nt'a la jütütj,
ne'aj já'asa wa yupj.

Jupj ca jis majamas yupj,
yom oveja jyama jinwá.

'Üsü 'amá popa pyaca nt'a ca jis ncacanas yupj,
ne 'üsü niná myü'üñ mpes,
mpatjam ca lovin.

Yun 'üsü ca ncjüçjüs Dios.'

—Nin tjevele co'müy pjani, gente niná sin po'ó.
Jupj tjevele pajal 'üçj jisas mpatjam lovin.

8

Juan tjinyuca Jesucristo tsjan ts'ülüç' p'a wa nt'ya popel mpe.

¹ Oveja Tsjicj tsjan ts'ülüç' p'a wa nt'ya yupj popel mpe. Siéteya nt'ya quinam yupj. Nin la tji na, püs way lyájasa jin tjatja Dios pü'ü nt'a, media hora mpes ca nacj. ² Locopyaya napj tjinyuc angelpan siéteya. Yupj ne Dios wolap'a'a lejeñtsja lovin. Trompeta siéteya natj, pjani pjani siéteya popé.

³ Ángel p'a wa tjac' wa. Plato tyá'atsja yupj, ts'ülüç' 'üsüs cjumsu mo'o la 'üm. Plato oro waytsja yupj. Ángel niná ne'aj tjac', mesa Dios ja'ayapj nt'a tońca yupj. Oro watsja yupj, mesa niná. Ángel tjac' na,

tja'ayapj yupj ts'ülüç' püné, 'üsüs cjumsu la 'üm. Jupj ts'ülüç' niná quelel 'yümatsja mesa casa'á Dios wolap'a'á, yupj myusca ca jay la p'a'a mim Dios wolap'a'á. Pjü way Dios ts'uyupj la tjomon Dios lal, niná ca jay la p'a'a mal wa myusca lal, 'üçj lo pjac.⁴ Ángel niná nin la tjiji. Ts'ülüç' tji'yüma na, myusca tepyala. Myusca pajal 'üsüs cjumsu jay la p'a'a tjemey Dios wolap'a'á, ángel mos nt'a tyá'atsja mpe. Jay la p'a'a tjin wa Dios ts'uyupj Dios lal tjowelepj. 'A mulú jay la p'a'a tjin. ⁵ Locopyaya ángel 'etsjecj 'yawa t'e'enca, 'awa mesa casá tjá'asa mpe, mesa niná Dios ja'ayapj nt'a. Jupj plato 'etsjecj mpes tipit'a. 'Etsjecj niná nosis casá la tecyoye. 'Etsjecj na'aj la tecyoye na, t'i'ilä pjactsja, pajal ca mpjac pjactsja nepé 'ots'ipj, tjejayawca menmené 'ots'ipj, jus tiquits'e nosis 'ots'ipj.

Ninana Juan tjinyucá, angelpan la tjupjus pjactsja na.

⁶ Angelpan siéteya natj quinam yupj jis trompeta. 'Üçj la tjaxay jis la pjus.

⁷ Ángel mwalá la tjipjyusa yupj trompeta. La tjipjyusa na, lüpjüçj tincünü. 'Awa 'as lal tjive wa nosis casa'á. Nin tepyala na, pajal püné tüpwé nosis, nasa way la mitad pwetsja. Pjü yo cont'e sin popé, pjaní tüpwé wa yon. Tsjutsj lo tsju pjü tüpwé wa.

⁸ Locopyaya ángel p'a wa la tjipjyusa p'a wa trompeta. La tjipjyusa na, napj tjinyuc joc' püné jinwá. Pwe tjinyuc. Joc' niná nosis casa'á palá ts'iya, 'üsü püné casa'á tjejaca. Nin tepyala mpes, nasa way la mitad 'as tepyala yupj, 'üsüs. ⁹ Mpes wa animalpan 'üsü mo'o lyawuñ pajal püllüçj

tecyá'lin. Pjü cónt'eya sin popé, pjaní tepe'e. Barco 'üsü casá jil, pajal pülüçj pajal malala jis tepyala yupj. Pjü cónt'eya sin popé, pjaní malala tepyala.

¹⁰ Locopyaya ángel p'a wa la tjipjyusa jupj trompeta. Jupj la tjipjyusa na, pjulacj püné palá tneyaca nosis casa'á tsjun mpe. Tüpwe jupj, 'iyó je püné jinwá. 'Üsü pülüçj casá tneyaca, 'üsü 'amá popa pyaca casa'á wa. Pjü cont'e sin popé, 'üsü püné pjaní casa'á tneyaca jupj. ¹¹ Pjulacj niná palá tneyaca p'iyá, "Ona" lotsja jupj. Jupj mpes 'ona tepyala wa 'üsüs. Nasa way la mitad ma polel la müs tepyala. Gente pülüçj tecya'lin 'üsü 'ona tjimyü'üñ mpes.

¹² Locopyaya ángel p'a wa la tjipjyusa jupj trompeta. La tjipjyusa na, malala tepyala lots'ac' way. Nasa way la mitad püste tepyala jupj. Mümuy 'a nin p'iyá tepyala, pjulacj witjacj 'a nin p'iyá jis tepyala. Mpés nasa way la mitad ma sin tjejayawca yupj. Mpés jaw na, nasa way la mitad ma tjejayawca nosis nt'a. Nin p'iyatsja püste na. Ma 'üsüs tjejayawca mümuy way.

¹³ Locopyaya tjinyuc na, ts'i tjinyuc. La mena nt'a wínetsja. Tjapjacas wa yumüçj pjac la tipiya. Ninana tjevele: "Pajal malala ca mpalas nosis casá patjá, angelpan p'a witjacj jis trompeta la tjupjus na. Trompeta cont'e ma la tjupjus custjay. Leñ way la mpjusacj ca yupj", nin tjevele ts'i.

9

¹ Ángel p'a wa jupj trompeta la tjipjyusa. Jupj la tjipjyusa na, napj tjinyuc pjacj palá tneyaca nosis nt'a tsjun mpe. Pjulacj jinwá jústatsja jupj. Llave

tja'ayapj yupj, jul campwila jun la cjol. Lapanenpan pülüçj jun t'olon pátjatsja ne'aj, jul mo'ó. ² Jun tjecjyoltse na niná jul, myusca pajal püné pje'á tjemey yupj, jul mpe, 'awa püné myusca jinwá. Myusca püné jul mpe tjemey mpes, pajal te tońica tepyala, lots'ac' ma si nuc tepyala. ³ Myusca mpe ts'evel pülüçj palá tjiquil nosis casa'á. Jul mpe 'a tjiquil wa yupj. Ts'evel niná 'ücj jis janütsja tsjev jinwá. ⁴ Yupj jis jepa jis tjiyyü'ta ma malala la mijicj tsjutsjum. Tjiyyü'ta ma ca malala la mijicj pjü tsjutsjum. Pjü yo ma ca malala la mijicj wa. Gente jis lal p'in 'ücj malala lajaytsja. Gente niná jis wala sin tapac tulucj Dios mpes, niná 'ücj malala lis tjajay yupj. ⁵ Ma permiso tja'ayapj ts'evel niná jis la 'ünan gentas. 'Ücj nepé vyaja lajaytsja la p'in. Mes cinco mpes ca la qjuijctsja niná. Yupj tjünü na, tsjev tjinyüjü jinwá tjevyaja. ⁶ Ts'evel nin lajay po'ó, gente ca quelel jis mü'ü'nacj yupj p'iýá, pajal vyaja mpes, newa ma ca polel nca'linj yupj. Pajal ca quelel nca'linj ca nsem yupj, mop'in ma ca nca'linj.

⁷ Ts'evel niná cavayú tsjictjacj jas tjüwü'ün jin yustaptsja. Corona sey játjatsja jin yustaptsja sey pjucj po'ó. Jis corona oro jinwá yustaptsja. Gente jin yustaptsja jis wala po'ó. ⁸ Jis ts'il campa waytsja, nequem jis ts'il jinwá. Jis wis pjoye watsja, pü'á jis wis jinwá. ⁹ Jisas suna nt'a pjoloc' c'a waytsja yupj. C'a waytsja pajal, acero jinwá. Jis pam mpes tjil na, yümcj pjactsja, cavayú pülüçj carreta jat' jinwá pjactsja, la palan nt'a ts'equeneñ jinwá pjactsja. ¹⁰ Ts'evel niná jis soc', tsjev soc' jinwatsja. Jis soc' jay ts'ülül tsjev jinwá. Yupj tjünü

mpes 'ücj malala lajaytsja gentas. Mes cinco 'ücj nin la tjajay yupj. ¹¹ Ts'elel jis jepa ángel pjaní waytsja, jul campwila mo'o jyü'ta yupj. Hebreopen jis tin Abadón ló yupj, ángel niná. Griegopen jis tin Apolión ló yupj. (“Malala La Siji” ló yupj cupj qjuis lal.)

¹² Pjaní malala tepyala nasa tecyawaja quinam. Pjaní tepyala nas, ts'i tjevele jin. Mát'eya ma t'üç' tepyala custjay, malala jis la pal.

¹³ Locopyaya ángel p'a wa yupj trompeta la ttipjyusa. Yupj la ttipjyusa na, mesa mpe pjac jin ttipjacas, mesa niná Dios ja'ayapj nt'a. (Órotsja yupj mesá, Dios wolap'a'a torica.) Mesa tsjülüü yulupjana nepé vele pjactsja. ¹⁴ Ángel lal tjevele yupj, po quina t'üç' la ttipjyusa lal. Ninana tjevele yupj lal: “Esocte ma 'en angelpan yulupjaná, 'üsü püné nt'a tsyu'pa jatja. Eufrates ló yupj, 'üsü püné ne'aj”, nin tjevele nepé pjactsja.

¹⁵ Mpes nin la tjiji ángel. Jupj syocte niná angelpan yulupjaná. Ne'aj tsyu'pa tjetja, la tjunuctsja año niná mpes, mes niná p'iyá, ts'ac' niná p'iyá, hora niná p'iyá. La tjunuc ca mal, mü'ü'nacj gentá. Pajal pülucj ca mü'ü'nacj. Pjü cont'e sin popé, pjaní ca mü'ü'nacj. Tjiquil yupj quinam. ¹⁶ Ninana angelpan, jepapan yupj militarpan pülucj jis lal. Jis militarpan pülucj cavayú casá tjal yupj. Tjapjacas nol tjal militarpan. Dos cientos millón waytsja yupj.

¹⁷ Dios la tjiji napj yus tjinyuc, mpes tjinyuc 'onin nyuca yustaptsja yupj. Militarpan cavayú casá tjetjá, acero lal sin tjüwü'ün jisas suna mo'ó. Jisas suna sin tjüwü'ün, sin je jin jústatsja, 'awa jinwá,

tsju jas püste jin justa watsja, lu watsja. Jis cavayú sey pjucj pü'á sey pjucj jin yustaptsja. Cavayú jis lala mpe 'awa pje'á tjac', myusca pje'á tjac' wa, azufre 'ots'ipj. ¹⁸ Conas cavayú jis lala mpe tjiquil mpes, gente pajal pülcj jis tjü'ünan. 'Awa mpes jis tjü'ünan, myusca mpes wa, azufre mpes wa. Pjü cont'e popé, pjaní way tjü'ünan yupj. ¹⁹ Cavayú 'üçj malala lajaytsja jis lala mpes, jis soc' mpes wa. Jis soc' latsj jinwá yustaptsja. Jis soc' sey pjucj jánatsja, latsj sey pjucj jinwá. Nin mpes jis soc' mpes malala lajay watsja.

²⁰ Gente pülcj jis tjü'ünan. Newa nin, gente la p'a wa newa malala la tjajay. Newa nin, yupj ma quelel 'üsüs lajaytsja. Newa pojisastsja lapanenpan, tjowelepj yupj pajal noypan. Newa jisastsja dios p'a wa, yupj p'iyá lis tjajay la p'in. Jis dios p'a, oro waytsja yupj nepenowá, nepenowá plata, nepenowá bronce, nepenowá pe, nepenowá yotsja. Yupj jis dios ma polel januc, nin p'iyá ma wa polel pjyacaň, ma wa polel lyawuň. ²¹ Gente nosis casá patja newa jis tjü'ünan la p'a wa, newa diablo la tapal, jupj ca jis capj mp'a'sas malala la mijicj. Newa sejats'om tulucj ne'aj tjamanun, newa jis vayum tulucj jis lal tjelyawuň. Newa tepequeň yupj. Ma quelel 'üsüs lajaytsja yupj.

10

Juan ángel p'a wa tjinyuc. Niná papel tsjicj tyá'atsja.

¹ Locopyaya p'a wa ángel tjinyuc. Jupj pajal jas tjiyoctsja. Tjac' tsjun mpe. Mol jas tjüwü'üntsja jupj. Tsets' pjojocj jay pjucj t'asiyutsja jupj. Wola

se jáwcatsja jupj, lots'ac' jinwá. Jupj tüecj 'awa wolaqué jinwá jústatsja. ² Jupj tyá'atsja papel tsjicj. Nasa la tüpüpj pü'ütsja mos nt'a. Nosis casá tjac' na, tsjom li'inyampe 'üsü püné casá tjejyatsja, tsjom nancupwepe 'amá casá tjejyatsja. ³ Yümüçj tjevele pü'á pjyusa jinwá. Niná tjevele na, siéteya t'iila pjactsja, nepé javelepj jin pjactsja.

⁴ T'iila na, napj quelel pyactsja t'iila pjac tjowelepj. Napj quelel pyactsja na, p'a wa tjapjacas tsjun po'ó nepé tjevele pjac. Niná tjevele: "Siéteya t'iila tjowelepj po ma mvelen. Po ma mpaquen", nin tjevele napj lal.

⁵ Niná tjevele na, ángel mos jas tjijyünsa la tjiji la mena nt'a. Jupj ninana p'iyá 'üsü püné casa'á toríca, nosis casá toríca wa. ⁶ Jupj tjevele: "Dios selé t'üç' way velé. Dios pü'ü lovin. Jupj la tjiji tsjun po'ó, la tjiji wa pjü tsjun po'o patjá. Jupj la tjiji nosis, la tjiji wa pjü way nosis casa'á. Jupj la tjiji wa 'üsü püné, la tjiji wa pjü way 'üsü mo'ó lyawuñ, pjü way 'üsü mo'ó lejeri 'ots'ipj", nin tjevele jupj Dios po'ó. Tjevele wa: "Nin ca mpalas quinam Dios tjevelá. Ma ca la nucus. ⁷ Ángel p'a wa ca la mpjusas jupj trompeta. La tjipljyusa na, Dios t'üç' way ca la mijis jupj tjevelá. Püna gente ma sin 'yüsatsja tsjan ca la mijis Dios. Locopyaya Dios tjevele jupj profetapan jis lal tsjan la mijis jupj. Yupj tjowelepj Dios mpes. Jupj jomozopan waytsja yupj", nin tjevele ángel.

⁸ Tsjun po'o nepé vele jin tjapjacas, niswa tjevele napj lal. Jupj tjevele: "Jutja jipj ángel nt'a, jupj 'üsü püné casá toríca, 'amá casá toríca wa. Nt'ya papel tsjicj, la tüpüpj pü'ü jupj mos nt'a", nin tjevele jupj

napj lal.

⁹ Mpes napj ángel nt'a tjum, la tjemyon napj nla 'ayas papel tsjicj. Jupj tjevele napj lal: "Nt'ya papel, nlajan. Wüjü ca nsem jipj lyala mo'ó, ts'as jinwá; locopyaya, t'üç' tjelyan na, 'ona ca nsem cyol mo'ó." Nin tjevele ángel.

¹⁰ Napj netj papel tsjicj jupj mos mpe, tjelyá wa popelses. Wüjü waytsja nlala mo'ó ts'as jinwá. Locopyaya, napi t'üç' tjelyá na, ncol mo'ó 'ónatsja.

¹¹ Papel tjelyá na, pjaní way tjevele napj lal: "Niswa ca mvelen Dios mpes. Dios jos mvelen ca tsjan ca jis mpalas gente pülüçj jis lal. Ca mvelen tsjan ca jis mpalas p'a nt'a 'a mulú patja jis lal. Ca mvelen tsjan ca jis mpalas pülüçj se jütütj mpe. Ca mvelen tsjan ca jis mpalas p'a wa jis tin javelepj. Ca mvelen wa tsjan ca jis mpalas jis jepapan", nin tjevele napj lal.

11

Niyom mat'e Dios mpes ca mvelecj gente pülüçj jis walap'aá.

¹ Locopyaya jupj ntje'aya visyú campa, la vujus. P'a wa tjevele napj lal Dios mpes: "Jutja, mvujun ca Dios wo nosis nt'a, mesa Dios ja'ayapj nt'a mvujun wa. Sin tepyaca nucun nol jatja gentas ne'aj Dios jisas, nol javelepj Dios pajal püné. ² Ma mvujun tjüwüçj nt'a, Dios wo t'asiyú. Tjüwüçj nt'a lyawuñ, ma japon yupj Dios po'ó. Dios jis tje'yaya ne'aj malala la mijicj mes cuarenta y dos mpes. Nin ca la mijicj pülüçj patja nt'a ne'aj, Dios juts'aá nt'a.

³ "Napj niyom mat'e ca sin majam, ca mvelecj yupj nosis casá patja jis lal. Napj mpes ca mvelecj,

pülüçj jyawca mpes; ts'ac' mil, dos cientos sesenta jyawca mpes ca mvelecj. Niná niyom mat'e 'aplilila ca nsem nosis casá patja malala nyuca lajay mpes. Pülül si tsutsca ca sin nqui'pacj, 'aplilila mpes. ⁴ Niyom ninana yo olivo jinwá yupj napj lal. Yupj ninana noyomes püna tjevelé jiquil nosis nt'a. Pajal 'üsüs yupj. Yupj quelel lajay Dios jyü'ta jinwá. Dios Jepa jupj pjü nosis casá patja mpes. Ninana niyom mat'e, se jawca jinwá yupj, yam casá lejeñ jinwá yupj, Dios mpes javelepj mpes. ⁵ La p'a wa quelel malala lajay yupj jis lal, ma polel nin lajay. Yom pjaní quelel malala la siji na, noyomes mat'e jajütütj mü'ümüs jupj. Javelepj mpes p'in pe'e jupj, Dios nin liji mpes. Nin mpes cya'liri jis enemigopan. Lovin nin pyala la p'a wa quelel malala la sajay na. ⁶ Ninana noyomes 'üçj lajay ma majawus Dios mpes javelepj na. Nin p'iyá 'üçj la mijicj wa, 'üsü 'as ca mpalas. Nin wa yupj 'üçj wa la mijicj p'a casá pyalá, malala jis la pal nosis casá patjá. Jisas na, 'üçj wa la mijicj niná.

⁷ "P'a jawas t'üç' tjowelepj na Dios po'ó, yom malala ca ncuwim, jis mü'ü'nas ca niná niyom mät'eya. Jupj animal ts'i 'inyá jinwá. Jul campwila mpe pje'á ncuwim ca, ne pajal la mpa'nas ca yupj jis lal. Jupj más jas tjiyocj nsem yupj jis lal; jis mü'ü'nas ca. ⁸ Tecya'liri na, jis p'üy mpatjam ca jümüçj nt'a, pajal pülüçj patja nt'a. Ma ca ntoquecj yupj. Ne'aj, niyom mat'e cya'liri nt'a, ne'aj p'iyá jis Jepa cruz po'o tjovalapj nt'a. Ne'aj patja malala lajay; Sodoma po'o tapatja jin p'iyá lajay, Egipto nt'a tapatja jin p'iyá lajay wa.

⁹ "Ts'ac' cont'e y medio niyom pülüçj ca nucucj

jis p'üy. P'a nt'a 'a mulú patja ca yus nucucj wa yupj jis p'üy. Pjü tribu sin popa yus nucucj wa ca. P'a wa jis tin javelepj ca yus nucucj wa. P'a wa se jütütj mpe wa ca nucucj yupj jis p'üy. Müjü'tüçj ca ma ntoquecj. ¹⁰ Yupj 'üçj jisas nsem tecya'liñ niyom mat'eyá. Fiesta ca la mijicj tecya'liñ mpes, ca así jis ma'ayacj yuwá. Malala jis tepyala nosis casá patjá niná profetapanmát'eya Dios mpes tjowelepj mpes. Nin mpes yupj 'üçj jisas nsem leñ yupj", nin tjevele jupj napj lal.

¹¹ Ts'ac' cont'e y medio niyom mat'e jis p'üy jümüçj nt'a tapatja na, Dios ca la mijis mpatjam niswá, ne yupj ca nlüjüñ. Nepénowa ca nucucj yupj niswa patja se palá, mpes pajal ca lecj meyacj yupj. ¹² Niyom mat'e na'in jis tepyala na, yumüçj nepé vele ca mpjacam tsjun mpe. "Nculá qui'á", ca mveles. Mpes yupj ca mal tsjun po'ó, molon mo'ó ca mal. Jis enemigopan ca nucucj ne yupj jil. ¹³ Nin tepyala na, leñ way ca jus nqui's is ne'aj, mpes ne'aj, pülüçj patja nt'a, malala ca jis mpalas jis wa pülüçj. Pjaní ca malala mpalas pjü diez sin popé. Pülüçj ca nca'liñ gentas, jus tiquits'e mpes. Siete mil ca nca'liñ. Janucun witjacj pajal ca lecj meyacj, ca mvelecj Dios pajal püné, jupj ne tsjun po'o pü'ü.

¹⁴ Nasa t'üç' p'a wa malala tepyalá, ts'i tjevele jin. Leñ way ca p'a mpalas.

Ángel p'a wa trompeta la tjipjyusa. Siéteya tepyala quinam.

¹⁵ Locopyaya p'a wa ángel tjinyuc. Jupj trompeta la tjipjyusa wa. Siéteya la tjupjus quinam. Niná la

tjipjyusa na, Dios pü'ü mpe yumüçj tjowelepj jin
tjapjacas. Nin tjowelepj:

“Qjuis Jepa Dios quina ca müjü'tüs nosis nt'a.

Lovin ca müjü'tüs jupj.

Jesucristo lal ca 'a mulú müjü'tüçj.

Jesucristo ne Yom niná

Dios jas tjejyama nosis nt'a”,
nin tjowelepj.

¹⁶ Co'müypan veinticuatro, yupj jis sillá casá
játjatsja Dios wolap'aá. Jepapan wa yupj. Nin tjow-
elepj tjepjyacaň na, Dios wolap'a'a palá nipi'tjiň
yupj. Yupj tjowelepj Dios pajal püné. ¹⁷ Tjowelepj
Dios lal:

“Jipj Dios. Qjuis Jepa jipj.

Pjü 'üçj wa lejay jipj.

Jipj püt' quinam.

Tüpüt' watsja jipj püná.

Wi'iquecj jipj lal,

jipj pajal püné pjü jis lal,

ne jipj nasa jyütütj quinam.

¹⁸ Nosis casá patja pajal ts'a 'intsja jipj lal.

Jipj po ma jyas

yupj pajal malala la tjajay,

ne ca jis capj ntülün quinam.

Jipj ca mvelen quinam tecya'liň jis lal,

ncu t'üç' malala la tjajay.

Quina ca 'üsüs jis ma'ayan wa jipj myozopan,

yupj ne jipj mpes tjowelepj.

Ca 'üsüs jis ma'ayan pjü jipj ts'uyupj.

Yupj salejepj jipj jis capj ntülün malala lajay.

Jipj ca 'üsüs jis ma'ayan cyapj jacoň.

Nin p'iýá ca la mijin noypan jis lal,
tsjictjacj jis lal wa.

Nosis malala jis la jay ca jis capj ntülün jipj,
ne ca malala jis mpalas yupj.”

Nin tjowelepj co'müypan Dios wolap'a'á.

¹⁹ Nin tepyala na, napj tjinyuctsja Dios wo jun
cjol tsjun po'ó. Si nuctsja cajón tabla mpes, niná
cajón mpes, israelpan yola jis tepyala Dios tjevelá.
Püna tjevele tsjan ca la mijis jupj yupj mpes. Niná
tjinyuc na, pajal tjejayawca menmené, pajal t'i'ila
pjactsja. Jus tiquits'e wa, lüpjüçj tjive wa.

12

*Juan quepj tjinyuca tsjun po'ó. Tjinyuca wa latsj
pajal püné.*

¹ Quepj lay tepyala tsjun po'ó. Dios 'üçj la tjiji
napj tjinyuc jupj, ca gente jus nlayecj nosis nt'a
pyalá, ca jus nlayecj wa tsjun po'o pyalá. Quepj
niná tsjun po'ó, lots'ac' lal sa capyatsja. Jupj
torïca mümüy casa'á. Pjulacj dóceya jay pjucj
po'o jájtatsja, corona jinwá. (Püné waytsja jupj,
mpes corona já'asatsja jay pjucj po'ó.) ² Quepj way
tsjicj tjá'asa, nasa quelel myá'natsja. Jupj la tipiya
vyájatsja mpes.

³ Leñ way Latsj Püné lay tepyala wa tsjun po'ó.
Dios 'üçj la tjiji napj tjinyuc wa jupj, ca gente jus
nlayecj nosis nt'a pyalá, ca jus nlayecj wa tsjun
po'o pyalá. Niná Lotsjim tsjun po'ó, 'a jetsja.
Siéteya jay pjuctsja niná Lotsjim. Diez tsjüémetsja
jupj. Jupj jay pjaní pjaní corona pjaní pjaní jay
jájtatsja, jupj püné mpes. ⁴ Latsj soc' mpes pjulacj
pülcj witjacj palá la tecyoje nosis casa'á, palá
tinca jay la p'a'apé. Pjü cont'e sin popé, pjaní way
palá tjejaca. Latsj Püné Quepj wolap'a'a tyantaná,

Quepj way tsjicj quelel myá'natsja na. Latsj quelel lyájatsja Tsjiquis, tjemya'na na.

⁵ Lovin ma polel tjelyaja jupj. Quepan tjemya'na yom tsjicj way. Jatjam tsjicj Jepa ca nsem, pjü müjü'tüs nosis casa'á, ca jis majamas nosis casá patjá. Jupj ca leñ way jis capj ntülüs malala lajay. Tsjicj niná tjemya'na na, leñ way Dios tjemyana Tsjiquis jupj pü'ü nt'a, jupj jyü'ta nt'a. ⁶ Quepan ts'üequené pjü jis wa cjuwá nt'a. Dios 'üçj la tiji ne'aj lo püt'üs jupj. Ne'aj ma'ayacj ca nlajas pülcj jyawca mpes. Jyawca mil, dos cientos sesenta ca ne'aj mpü'üm jupj.

⁷ Locopyaya tjinyuc pülcj la tapalan tsjun po'ó. Ángel püné, Miguel ló, jépatsja jupj Dios angelpan 'üsüs witjacj jis lal. La tapalan yupj Latsj Püné lal. Latsj Püné jepa watsja jupj angelpan malala witjacj jis lal. Yupj la tapalan 'üsüs witjacj jis lal. ⁸ Newa nin, 'üsüs witjacj más sin tjiyoctsja Latsj Püné lal. Ma tja'ayapj malalapan tapátjatsja ne'aj, tsjun po'ó. ⁹ Palá la ts'i Latsj Püné nosis casa'á. Ángel malalapan palá la ts'i wa Latsj Püné lal. Jupj p'iyá lotsjim pajal püna tüpü'á. Diablo ló jupj, Satanás ló wa jupj. Jupj p'iyá pjü nosis casá patja yus tsyawilitsja.

¹⁰ Diablo palá la ts'i na, nepé vele jin tjapjacas Dios pü'ü mpe. Yümüçj tjevele:

"Nasa t'üç' quinam.

Dios qjuis capj tjep'ya'sa

ne diablo ma polel malala la qjuijis quinam.

Dios pjü sin 'yüsa lis tiji jupj pajal püné.

Sin 'yüsa lis tiji jupj jyü'ta.

Sin 'yüsa lis tiji Jesucristo 'üçj jyü'ta quinam.

Jupj ne Yom niná Dios jas tjejyamá nosis nt'a.
 Nasa palá la ts'i quinam Latsj Püné nosis nt'a,
     jupj ne lovin t'ya vele qjuis pülcpan sin po'ó.
 Püste 'ots'ipj, jaw 'ots'ipj
     t'ya vele niná Dios wolap'a'á yupj sin po'ó.

11 Newa nin, Dios ts'uyupj más sin tjiyoctsja
     jupj lal,
 Oveja Tsjicj yupj mpes tepe'e mpes,
     jupj 'os tepyala mpes.
 Yupj yupj po'o japon tjowelepj,
     mpes wa más sin tjiyoctsja yupj diablo lal.
 Ma pajal yólatsja ncu ca nca'liñ;
     'üctsja yupj jis lal la mas Jesucristo mpes.

12 'Üsüs nujisas t'as tsjun po'o potjaqué.
     'Üsüs tepyala jay la p'a á.
     Leñ quinam diablú.
 Mop'in malala ca nu mpalas nosis casá potjaqué,
     'üsü püné casá potjaqué 'ots'ipj.
 Diablo palá tjemey nun nt'a.
     Jupj pajal ts'i 'inyá.
 Jupj selé pajal tsjicj way p'in
     ca mpü'üm nosis casá quinam",
 nin tjevele tsjun po'ó nepé.

13 Latsj Püné jus nleya yupj palá la ts'i jupj nosis casa'á. Jus nleya na, leñ way tsjiquis jamay cfüg il tjemey jupj. Latsj Püné quelel malala líitsja jupj.

14 Ma polel nin la tjihi jupj; pom mat'e tja'ayapj jupj, Quepan. Jupj pom püné tja'ayapj jupj, pom más 'in püné, ts'i pom lal. Tja'ayapj 'üçj lo ts'equen Latsj Püné mpe, jis wa cjuwá nt'a ca mim. Ne'aj ca ma'ayacj nlajas año cont'e y medio. **15** Quepj ts'üequené na, Latsj 'üsü jas tjejyama lala mpe, 'üsü

püné jinwá; 'üsü niná quepj cjüil jas tjejyama jus lo pijitj, lo 'ünan. ¹⁶ Mop'in ma tji'yü'na; nosis cus tjep'ya'sa quepan. Jun tjecjyoltse nosis, mpes 'üsü Lotsjim lala popa tjac' tjemey nosis 'alá.

¹⁷⁻¹⁸ Nin mpes Latsj Püné pajal ts'i tji'ina Quepan lal. Tjemey la palan jupj juts'uyupj p'a wa jis lal. Yupj ne lajay wa Dios si jütüta jinwá, topón wa Jesucristo tjevelá, mpes yupj jupj juts'uyupj 'ots'ipj.

13

Juan tjinyuca Animal Ts'i Inyá 'üsü püné pje'á tjemeyacá.

¹ Napj tjinyuctsja Latsj Püné 'üsü püné la nt'a tóñcatsja. Locopyaya napj tjinyuc wa Animal Ts'i 'Inyá jas nisa 'üsü mpe. Diéziya tsjüémetsja jupj, siéteya jay pjuctsja. Diéziya corona tsjüeme po'o tjatja wa. Corona pjaní pjaní tsjüeme po'o jájtatsja. Pjü jay pjucj wola po'o jupj ló tapactsja. Pjü jupj ló jupj ne p'iyá Dios. Malala nin; jupj ne Dios tulucj. ² Animal napj tjinyuc, pü'á jinwá tjinyuctsja. Tsjom noypan waytsja, oso tsjom jinwá yustapt-sja. La mo'ó pünetsja, león lala jinwá. Latsj Püné la tjiji Animal niná 'ücj la tjiji Latsj Püné jos jinwá. La tjiji 'ücj lo jütüj jupj, Latsj Püné jinwá. La tjiji ca la p'a müjü'tücj jupj mpes.

³ Tjinyuc Animal jay pjucj pjaní jay tjojocj jinwá, nasa tepe'e jinwá. Nasa tji'yü'sa quinam jay tjojocj, mpes niswa pü'ü tepyala jupj. Jupj tji'yü'sa mpes, nosis casá patjá yólatsja Animal niná pajal püné. Yupj japontsja jupj tjevelá. ⁴ Latsj Püné la tjiji ca Animal müjü'tüs, mpes gente yólatsja Latsj Püné

pajal püné. Yólatsja wa niná Animal Ts'i 'Inyá pajal püné wa jupj. Tjowelepj: "Animal más püné pjü jis lal. P'a wa ma polel jis la palan jupj lal."

⁵ Mes cuarenta y dos mpes Dios tje'yaya Animal niná tjevele jupj p'iyá pajal püné; jupj ne p'iyá Dios, tjevele. Mes cuarenta y dos mpes Animal polel malala líjitsja, jupj jostsja jinwá. ⁶ Jupj vele watsja Dios malala. Malala Dios lijá, tjevele jupj. Malala tjevele wa Dios lal patja sin po'ó.

⁷ Diablo la tjiji Animal niná 'úcj lo palan Dios ts'uyupj jis lal. La tjiji jupj ca malala la qjuijis yupj jis lal. Diablo la tjiji Animal ca pjü jis cüjü'tüs. Pjü tribu 'ots'ipj, pjü 'a mulú patja 'ots'ipj, pjü jis tin javelepj 'ots'ipj, pjü p'a wa se jütütj mpe 'ots'ipj; pjü yupj jis tjiyyü'ta jupj. ⁸ Pjü nosis casá patja ca yola nsem niná Animal püné. Jis lá ma tapac Oveja Tsjicj popel mo'ó, yupj pjü way ca jisas nsem Animal niná, yola nsem jupj püné. Oveja Tsjicj popel ty'a, popel niná nin vele pjac ca mpatjam Dios lal. Püna, Dios nosis liji secj na p'in, nin tapactsja jupj popel mo'ó. Oveja Tsjicj tjü'ünan, ne 'úcj jis la patj gentá.

⁹ Pjü nun tjapja'aqué, nusin tjü'üsüs niná.

¹⁰ Dios selé gente ca jis ntji'lin
jupj ts'uyupj nepenowá,
cawilta mo'o mo'onsocj,
jis capj ntülücj.

Dios se 'aya nin lajay,
mpes jupj ts'uyupj nepenowá
ca majatjum cawilta mo'ó.

Dios selé wa gente ca mü'ü'nacj
jupj ts'uyupj nepenowá polomay mpes.

Dios se 'aya nin lajay,
 mpes yupj ts'uyupj nepenowá ca nca'lin,
 polomay mpes sey jajocj mpes.

Nin tepyala na, más 'ücj Dios ts'uyupj newa 'üsüs
 lajay Dios jos jin. Newa ca mponecj Dios 'üsüs. Ma
 ca ts'i mi'inacj.

Juan tjinyuca p'a wa animal. Nosis mpe tjac' yupj.

¹¹ Locopyaya animal p'a wa tjinyuc. Jupj pje'á yácatsja nosis mpe. Mát'eya tsjüeme yupj. Oveja tsjicj jin jústatsja; p'a p'in yupj. Pajal malala tjevele yupj, latsj püné jinwá. ¹² Jupj auxiliartsja animal mwalá way lal, 'ücj lo jütütj yupj mpes. Jupj la tjiji pjü nosis casá patja 'üsüs way yólatja animal mwalá way po'ó. Yólatja pajal püné animal mwalá. Animal mwalá tepe'e jay tjojocj mpes; mop'in nin, tji'yü'sa yupj, niswa pü'ü tepyala. ¹³ Animal ma'ajapj la tjiji ne ca p'a mponecj yupj ca 'üsüs la qjuijis Dios jinwá. Jupj la tjiji wa 'awa palá tneyaca jay la p'a'á mpe, nosis casa'á. Niná la tjiji gente jis walap'a'á, yupj jis la nuc.

¹⁴ Diablo la tjiji 'ücj nin la qjuijis yupj. Animal niná 'ücj p'a casá la tjiji, yom p'in ma polel liji jinwá; yupj auxiliar waytsja animal mwalá way mpes, ne nin. Jupj la tjiji mpes, nosis casá patja topon animal mwalá way t'üç' way pajal pünetsja. Jupj pajal yus tsyawilí yupj. Jupj jis tjiyyü'ta jis la t'üs pwen, animal mwalá way jin justa jas la jünsüs, ne nin la tjajay. Jupj tjevele animal mwalá way pajal pünetsja, mpes más 'ücj ca nin la mijicj. Animal mwalá tepe'e polomay mpes jay tjojocj mpes; locopyaya tji'yü'sa yupj, niswa pü'ü tepyala.

15 Animal ma'ajapj tjeqjuesca la tjiji pwen, niná pwen animal mwalá way jin justa. Diablo la tjiji 'ücj nin la cquijis jupj. Nin mpes wa pe niná 'ücj véletsja. Jupj tjevele pjü ca mvelecj ne jupj ca püné nsem. Tjevele ca yupj jis dios nsem jupj. Gente ma quelel javeleptsja jupj püné, pe niná tjifyü'ta jis la 'ünan yupj.

16 Animal ma'ajapj tjifyü'ta wa pjü sin po'o tapac. Tsjictjacj 'ots'ipj, noypan 'ots'ipj, pülücj jatatj 'ots'ipj, pülücj cjuwá 'ots'ipj, esclavopan 'ots'ipj, esclavopan tulucj 'ots'ipj, pjü jis tjifyü'ta sin po'o tapac. 'Ücj mos li'inyampe po'o tapac, 'ücj wa wola po'o tapac. **17** Jupj tjevele sin po'o tapac tulucj ma polel jaylacj lajay, ma wa polel vender lajay. Niná sin po'o tapac Animal ló, animal mwalá way p'iyá. 'Ücj wa número sin po'o tapac, número niná jupj ló jin p'iyatsja.

18 Nenem 'a costa way sin la 'üsüs. Nun nusin tjü'üsüs, nujola tapalas tsjan mpes número niná jupj ló jin p'iyá ca nsem. Jupj número mpes ca jus cülayecj jupj yom p'in. Jupj número seis cientos sesenta y seis.

14

Juan tjinyuca ciento cuarenta y cuatro mil, Jesucristo jos jin lajaysja yupj.

1 Jesucristo nin tji'yüsa la tjiji wa niná. Napj tjinyuc Oveja Tsjicj joc' casa'á toñca Jerusalén mo'ó. Joc' niná Sión ló. Gente pülücj lyawurütsja ne'aj jupj lal. Ciento cuarenta y cuatro mil játjatsja jupj lal. Yupj jis wala po'o tapactsja Oveja Tsjicj ló, jupj Popay ló wa, yupj Dios si jütüta sin pótatsja

mpes. ² Napj 'a nepé tjapjacas tsjun po'ó nepé. Pa-jal yumüçj pjactsja, 'üsü püné yumüçj jama jinwá, t'i'ilá jinwá pjactsja wa. Nepé tjapjacas arpa jatül jinwá pjactsja jupj. ³ Jatül na, nejets'eñ tjapjacas. Tsjan seyasa way nejets'eñtsja Dios wolap'a'á, janucunpan yulupjana jis walap'a'á wa, co'müypan jis walap'a'á wa. Yupj nejets'eñ p'a wa ma polel si 'üsü nejets'e. Yupj ninana nosis casá patja sin popé, yupj ne lovin ca mpatjam Dios lal. Jesucristo yupj mpes tepe'e, mpes Dios perdonar lis tjiji yupj malala la tjajay, ne ca 'üsüs nsem yupj lovin Dios lal. Yupj ne niná ciento cuarenta y cuatro mil p'iyá. ⁴ Yupj ma malala nyuca la tjajay locopyas jis lal. Lovin ma tjewyayiñ yupj. Newa jil Oveja Tsjicj jama nt'a. Yupj gente sin popa wa, mop'in Dios juts'a'á yupj. Oveja Tsjicj tepe'e yupj mpes, ca Dios perdonar la siji, ne ca 'üsüs nsem yupj lovin Dios lal. Yupj mwalá way p'in Oveja Tsjicj jis lal tjac' sin popé, p'a jawasa ca p'a wa ncul. ⁵ Niná gentá ma la tsuwil, ma malala yupj; pajal 'üsüs p'in. Napj tjinyuc niná. Tjinyuc ca nin mpalas.

Juan tjinyuca angelpan cónt'eya ca mvelecj nosis casá patja jis lal.

⁶ Locopyaya napj tjinyuc p'a wa ángel, Jesucristo la tjiji tjinyuc jupj. Ángel niná la mena nt'a wínetsja. Dios jas tjejyama jupj la veles pjü nosis casá patja jis walap'a'á. Pjü way p'a wa se jütütj mpe jis walap'a'a tjevele 'ots'ipj, pjü tribu jis walap'a'a tjevele 'ots'ipj, pjü jis tin javelepj jis walap'a'a tjevele 'ots'ipj, pjü 'a mulú patja jis walap'a'a tjevele 'ots'ipj. Jupj tjevele Dios 'üsüs la siji gente jis

lal Jesucristo mpes. Ángel tjevelá ne Dios nin p'iyá véletsja lovin. ⁷ Ángel pajal yumüçj tjevele: “Jus nlayé nun Dios ca jis capj ntülüs malala lajay. 'Üsüs pjac mvelé nun jupj po'ó. Quina ca Dios mveles pjacj malala. Mvelé nun Dios pajal püné. Jupj p'iyá la tjiji tsjun po'ó, nosis nin p'iyá la tjiji wa, 'üsü püné nin p'iyá, 'üsü 'amá popa pyacj nin p'iyá”, nin tjevele niná ángel.

⁸ Jupj tecyawaja tjevele na, p'a wa ángel tjac', tjevele: “Pajal malala tepyala Babilonia mo'ó, pülcj pátjatsja nt'a. Jupj pünetsja pajal; malala tepyala quinam. Ne'aj tapatja la tjajay mpes, pjü gente pajal malala la tjajay wa yupj jin p'iyá. Pajal 'üçj jisastsja malala lajaytsja, quepj malala jinwá. Niyom pülcj lal wine jinwá lajaytsja. Ma jisastsja Dios”, nin tjevele ángel niná.

⁹ Jupj t'üç' tjevele na, p'a wa ángel tjac', nasa angelpan cónt'eya tjiquil quinam. Niná pajal yumüçj tjevele: “Pülcj tjowelepj Animal püné. Dios ca jis capj ntülüs nin tjowelepj mpes. Pe Animal jin justa püné jin tjowelepj, Dios ca jis capj ntülüs wa yupj. 'Üçj yupj jis lal yupj sin po'o tapac Animal ló, nin p'iyá ca nsem yupj jis lal. Jis wala po'o tapac, jis mas po'o tapac, ¹⁰ nin p'iyá ca nsem yupj jis lal. Dios pajal jis capj ntülüs nin lajay. T'üç' way ma ca perdonar lis mijis jis capj tyüla nas. Ca mperñ azufre mpes. Ca pajal jis mvajas ca yupj. Dios angelpan jis walap'a'a ca nsem, Oveja Tsjicj wolap'a'a ca nsem wa. ¹¹ Myusca yupj peñ mpes viyá jama lovin. Ma 'yü'sa vyaja mpes; jaw na, püste na ma 'yü'sa. Nin ca nsem yupj jis lal, palá nipi'tjiñ Animal wolap'a'a, yola jupj pajal püné.

Nin ca nsem wa yupj jis lal, palá nipi'tjiñ pwen wolap'a'á, Animal jin justa. Sin po'o tapac Animal mpes, nin p'iyá ca nsem yupj jis lal”, nin tjevele ángel nosis casá patja jis lal.

Niná napj tjinyuc ca nin mpalas.

¹² Nin ca mpalas mpes, más 'üçj Dios ts'uyupj lovin 'üsüs lajay Dios jos jin. Dios ts'uyupj Dios jyü'ta jin lajay. Yupj lovin japon Jesucristo lal.

¹³ Angelpan tecyawaja tjowelepj na, nepé vele jin tjapjacas Dios pü'ü mpe. Tjevele: “Tepyaca jipj niná: ‘Qquis Jepa Jesucristo lal japon, pajal 'üsüs jisas nsem cya'liñ na quinam’ ”.

Dios Cjües tjevele wa: “Nin. Pajal yumüçj tsji' la tjajay Dios mpes, ne quina ca majatjum. Dios pajal 'üsüs ca jis ma'ayas yupj, 'üsüs la tjajay mpes.”

Jesucristo ca jis manus yupj lal japon jis la püt'üs yupj lal. Dios ca jis capj ntülüs malala lajay.

¹⁴ Locopyaya p'a wa tjinyuc, niná ca nin mpalas. Napj mol pje tjinyuc. Pjaní wa já'asatsja mol casa'á. Yom jin jústatsja yupj. Corona jay já'asatsja yupj, jepa püné jay já'asa jinwá. Oro waytsja coroná. Polomay tyá'atsja wa mos nt'a, pajal pjóyetsja, yupj wolas mpe la t'üs. ¹⁵ Locopyaya p'a ángel tjac' Dios wo nepé. Yümüçj tjevele, molon casá já'asa ca mpjacam yupj tjevelá. Jupj tjevele: “Tjevyala tjejyo'o jipj quinam. Nasa t'üç' quinam. Tjevyala tji'yú quinam.” ¹⁶ Mpes mol casá tja'asá, tjejyo'o nosis casa'á. Nosis casá pülcj tjevyala jinwá pjü nt'ya yupj.

¹⁷ Nin la tjiji na, p'a ángel tjac' Dios wo mpe. Jupj tyá'atsja wa polomay pajal pjoye. ¹⁸ P'a wa ángel tjac' mesa mpe, mesa niná nt'a Dios mpes ja'ayapj

ne'aj. Ángel niná, jupj 'awa tjejyámatsja ne'aj. Jupj yumüçj tjevele, ma'ajapj ca 'üçj mpjacam jupj tjevelá, ma'ajapj ne polomay pjoye tyá'atsja p'iýá. Tjevele: "Tjevyala tjejyo'o jipj. Nt'ya wa 'a mulú, 'a mulú velañ uva jinwá. Pjü niná tji'yü quinam", nin tjevele polomay pjoye ty'a lal.

19 Mpes jupj tjejyo'o wa nosis casa'á, nt'ya jupj 'a mulú tjevelañ uva jinwá. Nt'ya na, tjevyala na'aj la ts'iya sey jajatsj nt'a. La pünetsja ne'aj.

Ninana napj tjinyuc ninana ca mpalas gente jis lal. Dios po ma jos yupj malala lajay, ne ca jis capj ntülüs; nin mpes niná tjinyuc napj. **20** Yupj uva sey jajatsj jinwá la tjajay, campa way 'in, pülüçj patja mpe. Ne'aj sey tjajatsj, mpes 'as pje'á tjac' jupj. 'Osis 'üsü jinwá jámatsja. 'Osis campwílatsja. Cavayú lala mo'ó p'iýá tóricatsja 'osis. Legua setenta y cinco 'üsü jinwá jámatsja jupj, 'osis. Tjinyuc ca nin mpalas Dios jis capj tyüla na.

15

Dios ts'uyupj ca nejets'en Dios nt'a.

1 Locopyaya p'a wa tjinyuc Dios pü'ü nt'a. Niná napj tjinyuc, Dios ca nin la mijis, jupj pajal püné mpes. Jupj 'üçj la tjihi tjinyuc niná, ca gente jus nlayecj nosis nt'a pyalá, ca jus nlayecj wa tsjun po'o pyalá. Niná la tjihi na, ca gente yola nsem jupj pajal püné. Ninana napj tjinyuc: tjinyuc angelpan siéteya. Yupj jatatsja tsjan mpes ca Dios jis capj ntülüs malala lajay. Siéteya jatatsja yupj, tsjan mpes lo cawajas jis capj la tül. Nin mpes ca malala jis mpalas malala lajay.

² Napj tjinyuc wa vidrio tüpü'ü, 'üsü püné muju torïca jinwá jústatsja. 'Awa wolaqué watsja vidrio mo'ó. Gente lejeñtsja vidrio la nt'a. Yupj ma lajaytsja Animal jostsja jinwá, ma javeleptsja pe pajal 'üsüs, pwen niná Animal jin justá. Número Animal ló jinwá, ma wa jisastsja. Gente niná más sin tjiyoctsja yupj jis lal. Niná gentas arpa jatatsja, Dios p'iyá jis tje'yayá. ³ Yupj tjenejets'eň, Moisés tjünüejets'e jinwatsja. (Moisés Dios jomozo waytsja püná.) Yupj tjenejets'eň, Oveja Tsjicj mpestsja. Ninana tjenejets'eň:

“Jipj pajal 'üsüs lejay,
 jipj pajal püné mpes.
 Jipj Dios, jipj Jepa.
 Pjü 'üçj jis la jay jipj.
 Jipj 'üsüs lejay.
 Nin p'iyá lejay jipj,
 jipj tjevelen jinwá.
 Jipj Jepa pjü gente jis lal.

⁴ Pjü ca jus nlayecj
 jipj ca jis capj ntülün
 malala la tjajay.

Pjü 'üsüs ca mvelecj jipj po'ó.
 Jipj p'in Dios.

Pjü gente ca ncul,
 jis tic' ca jin müjünsünüň,
 palá mpi'tjin jipj wyalap'a'á,
 mvelecj ca jipj pajal püné.

Yupj jus nlay quinam
 jipj la tjejay pajal 'üsüs.”
 Nin tjenejets'eň yupj. Tjinyuc ca nin mpalas.

Angelpan 'ücj ca la mijicj ca nosis casa'á malala mpalas.

⁵ Locopyaya napj tjinyuc Dios wo tsjun po'ó; jun tjecjyoltse yupj, Dios já'asa nt'a. Püna israelpan Dios wo pülül jas tjüjünsüpj nosis nt'a. Niná wo pülül mpes, israelpan salejeptsja Dios jis capj tecyóñcatsja ne'aj. Quina napj tjinyuc Dios wo tsjun po'ó, Dios já'asa nt'a. ⁶ Dios wo nepé angelpan siéteya tjiquil. Yupj ne nin p'iyá napj tjevelé jin. Siéteya jatatsja yupj tsjan mpes ca malala jis mpalas malala lajay. Ninana angelpan sin quip sin salatsja pajal. Se jáwcatsja sin quip. Jisas suna tsupaptsja faja lal, jis faja órotsja yupj. ⁷ Tjinyuc janucunpan yulupjana sin popa pjaní, plato jis tje'yaya ángel sietepan. Plato pjaní pjaní jis tje'yaya. Plato witjacj oro watsja yupj. Jis plato mo'o tóñcatsja niná p'iyá Dios jas tjejyama, jis capj la tül malala lajay. Dios pü'ü lovin.

⁸ Nin tepyala na, Dios wo nt'a tipit'a musus, Dios ne'aj tjá'asa mpes. Dios pajal 'üsüs, pajal püné, nin mpes nin tepyala. P'a wa ma polel wama jámatsja, tecyawaja la tjajay nas, angelpan siéteya la tjajay. Yupj la tjajay la siete malala tepyala nosis casa'á, jis capj la tül malala nyuca lajay. Nin ca mpalas p'a jawasa.

16

Po 'in malala ca mpalas nosis casá, gente malala la tjajay mpes.

¹ Locopyaya yükücj tjevele jin tjapjacastsja. Dios wo mpe tjevele angelpan siéteya jis lal: "Lowa, nun jis plato pjü yus tococa nosis casa'á;

nun jis plato mo'o toñica niná p'iyá Dios se jamá jis capj la tül". Nin tjevele jin tjapjacastsja. Nin ca mpalas mpes tjapjacas.

² Pjaní pjaní tjil. Ángel mwalá way tjemey, jupj plato jus tecyoca nosis casa'á. Nin la tjiji na, nawan jis p'üy po'o tepyala nosis casá patjá. Jis wala po'o tapac Animal mpes, nawan jis p'üy po'o tepyala yupj. Pe wolap'a'a palá nipi'tjiř, pe niná ne Animal jin justa, yólatsja jupj püné, nin p'in jis tepyala yupj. Jis nawan pajal pünetsja, vyájatsja pajal.

³ Locopyaya p'a wa ángel jupj plato jus tecyoca 'üsü püné casa'á, 'üsü niná mar po'ó. Jupj nin la tjiji na, 'üsü püné mar po'ó 'as tepyala, tepe'e 'os jinwá. Nin tepyala mpes, pjü mar mo'o patja, pjü tecya'liní.

⁴ Locopyaya p'a wa ángel jupj plato jus tecyoca. Cont'e quinam jupj lal. Jupj plato jus tecyoca pjü 'üsü casa'á, 'üsü 'amá popa cyala mpe wa. Nin la tjiji na, 'osis jis tepyala wa yupj. ⁵ Ángel pjaní 'üsü jyama Dios mpes. Napj tjapjacas jupj tjevele nin tepyala na. Ninana jupj tjevelá:

"Ücj niná la tjejay jis capj la tül.

Jipj nínawa pütsja püná, newa püt' lovin.
Jipj Dios juts'a'á, pajal 'üsüs jipj Dios lal.

⁶ Yupj jipj ts'uyupj jis tjü'ünan,
jipj profetapan 'ots'ipj.

'Osis jis tepyala la tjajay.

Mpes jipj la tjejay jis süsü 'as tepyala.
'As myü'üñ yupj quinam,
malala la tjajay mpes",
nin tjevele ángel 'üsü tjejyamá.

7 Niná nin tjevele na, p'a wa tjevele tjapjacas mesa mpe, mesa niná Dios mpes ja'ayapj nt'a. Ninana tjevele jupj Dios lal:

“T'üc' way tjevele jupj.

Jipj ne Jepa.

Jipj ne Dios.

Jipj ne más püné pjü jis lal.

'Ücj la tjejay niná, jis capj la tül.

Jipj tjevelen jin la tjejay”,
nin tjevele jupj mesa mpe.

8 Locopyaya p'a wa ángel jupj plato jus tecyoca. Yulupjana quinam jupj lal. Jupj plato jus tecyoca lots'ac' casa'á. Nin la tjiji na, lots'ac' pajal 'yawa tepyala nosis casa'á, lots'ac' 'ücj lo pes gentá, jupj pajal 'yawa tepyala mpes. **9** Mpes pjü gente pjü jis teperi. Nasa teperi na, yupj malala tjowelepj Dios po'ó, jupj ne 'ücj tjijyü'ta niná nin tepyala jis capj la tül. Yupj newa 'aplijila tuluctsja malala la tjajay mpes. Newa ma quelel lajaytsja Dios jos jinwá. Newa ma quelel javeleptsja Dios 'üsüs.

10 Locopyaya p'a wa ángel jupj plato jus tecyoca. Cinco quinam jupj lal. Jupj plato jus tecyoca Animal jyü'ta nt'a casa'á. Nin la tjiji na, pajal püste tepyala pjü jun ta'á jupj tjijyü'ta nt'a. Ne'aj tapatjá jis pelam jay jalatsja pajal nepé vyájatsja mpes. **11** Pajal nepé vyájatsja mpes, jis nawan mpes wa, malala tjowelepj Dios po'ó, jupj ne tsjun po'o pü'ü. Newa 'aplijila tuluctsja malala la tjajay mpes. Newa ma quelel 'üsüs lajaytsja.

12 P'a ángel jupj plato jus tecyoca. Seis quinam jupj lal. Jupj plato jus tecyoca 'üsü casa'á, 'üsü niná Eufrates ló. Nin la tjiji na, 'üsü tjapjaja. Nin la tjiji

'üçj jis la cuwis jepapan tsiquin mpe ne'espan, 'üsü na'aj po'o jis la winin jis la palan.

13 Nin tepyala na, napj tjinyuc wa lapanenpan cont'eyá. Viñ jin yustaptsja yupj. Pjaní wa Latsj Püné la mpe pje'á tneyaca. P'a wa pje'á tneyaca Animal la mpe. P'a wa pje'á tneyaca Profeta Malala la mpe. Profeta niná Dios mpes véletsja tulucj.

14 Lapanenpan viñ jin yustaptsja, yupj lapanenpan jis qjues witjactsja. Yupj 'üçj jis la jay gente ma polel lajay jinwá, ne gente mponecj ca yupj javelepj. Lapanenpan nenem tjl pjü nosis casa'á, pjü jis jepapan nt'a, ne'aj ca 'a jis mulus jis la palan. Nin la tjajay na, ca Dios jos jin mpalas. Dios más jas tjiyocj pjü jis lal. Napj tjinyuc ca nin mpalas.

15-16 Lapanenpan 'a jis tji myula jepapan. 'A jis tji myula nt'a, Armagedón ló israelpan jis tin.

Ncupj gjuis Jepa Jesucristo nin vele: "Nusin tjü'üsüs nun niná. Gente ma la ni nuc na ca ncuwis, pecj jac' na jinwá. Nun newa nujola napj ncuwis, nun ca 'üçj nujisas nsem. Nun newa lojí napj najas jinwá, nun ca 'üçj nujisas nsem. Nin lojí, ma ca nu maycas gente jis walap'aá napj tjacuwis na." Nin tjevele jupj.

17 Ángel p'a wa jupj plato jus tecyoca. Siete quinam jupj lal. Jupj plato jus tecyoca la mena nt'a. Ninana jus tecyoca na p'in, Dios wo nepé yumüçj tjevele tjapjacas. Jupj tjevele: "Nasa t'üç' quinam".

18 Niná tjevele na, tjejyawca menmené, pajal yumüçj pjactsja, t'i'ilä watsja ne'aj. Pajal yumüçj si quits'í watsja nosis. Pajal yumüçj jus tiquits'e püná lal, gente nosis casá patja na mpe. **19** Nin

tepyala na, malala tepyala Babilonia nt'a, pajal pülcj patja nt'a. Tjacja'la momas ne'aj neneyawá, mpes cont'e sin popa tepyala Babilonia mo'ó. Jis wa jis tyü'na wa, pjü pülcj patja nt'a, nosis casa'á. Dios newa jólatsja "Babilonia Püné" mo'o patja pajal malala la tjajay. Dios po ma jostsja yupj malala la tjajay, ne pajal jis capj tyüla jupj. ²⁰ Pajal jus tiquits'e na, pjü 'amá 'üsü t'asiyú pü'ü, pjü jis tecyawaja. Pjü joc' mo'ó, pjü yumal tepyala.

²¹ Tjive wa lüpjücj yupj jis capá nt'a. Lüpjücj pjaní pjaní quintal pjaní jinwá tütsja. Ninana jis tepyala na, niswa malala tjowelepj Dios po'ó, lüpjücj püné tjive mpes. Pajal malala jis tepyala lüpjücj mpes. Niná napj tjinyuc ca nin mpalas p'a jawas.

17

"Babilonia Püné" malala pajal.

¹ Ángel pjaní tjac', napj nlal la veles. Angelpan siéteya jis plato jatatsja popa pjanitsja jupj. Napj nlal tjevele "Babilonia Püné" po'ó. "Was napj lal —tjevele—. Napj ca jin mü'üsüs la mejay malala ca mpalas ne'aj. Dios ca jis capj ntülüs ne'aj, 'üsü pülcj jil nt'a. Babilonia Püné, quepj niyom pülcj jis lal wine jinwá jupj. Malala lajay ne'aj. ² Ne'aj patja ma jisastsja Dios; la p'a wa p'in jisastsja. Nin p'iyá la tjajay wa jepapan nosis casa'á. Jisastsja wa Babilonia mo'o patja jisastsja jin p'iyá. La p'a gente nosis casa'á, jis tjemyona jinwá jis tepyala, pajal malala quelel lajaytsja mpes. Babilonia nt'a la tjajay, quelel wa lajaytsja yupj. Ma jisastsja

Dios. P'a wa p'in quelel lajaytsja lovin." Nin tjevele ángel niná napj la.

³ Ángel tjevele na niná, jupj ntjemanú pjü jis wa cjuwá nt'a. Dios Cjües newa nin tji'yüsa la tjiji niná, mpes nin. Napj tjinyuc quepj pjaní ne'aj. Animal ts'i 'inyá casá já'asatsja jupj. Animal niná je waytsja, pajal pülüçj lotsja jupj. Jupj ló witjacj jüp'üy po'o tepyaca 'ots'ipj. Jupj ló jupj p'iyá Dios; malálatsja jupj po'o tepyacá, pues la tsuwil waytsja. Niná animal siéteya jay pjuctsja, diéziya tsjüémetsja. ⁴ Quepan animal casá tja'asá, jupj jas quip pajal 'üsüs jústatsja. Jas quip mät'eya jin yustaptsja, tsju way, je way. Pajal pülüçj jaylactsja jas quip. Soquiya pülüçj tjiyámatsja, arete pjots' jala watsja, anillo mos já'asatsja wa jupj. Nepénowa oro witjactsja, jupj tyá'atsja popé, nepénowa pe pülüçj jaylacj witjacj, nepénowa pe niná perla ló. Pocillo tyá'atsja jupj mos nt'a, pajal 'üsüs way jústatsja. Pocillo, jupj oro watsja. Mop'in malálatsja pocillo mo'ó. Pocillo mo'o torica tsjan te jin jústatsja, malálatsja jupj. Ninana napj tjinyuc, quepj malala líjitsja jin p'iyá. Quepj niná niyom pülüçj lal wine jinwá la tjiji jupj.

⁵ Quepj niná jupj ló jupj wola po'o tapactsja. Ninana jupj lotsja:

GENTE MA SIN 'YÜSA PJACJ NE NAPJ.

NAPJ NE BABILONIA PÜNÉ.

PJÜ QUEPJ MALALAPAN SEJAMAY NAPJ.

PUES PJÜ NOSIS NT'A MALALA LAJAY, NAPJ YUPJ
SEJAMAY.

Nin lotsja jupj. ⁶ Niná quepan, Dios ts'uyupj pajal pülüçj tecya'liñ la tjiji jupj. Jis tjü'ünan Jesucristo

mpes tjowelepj mpes. Quepj niná 'üsü tjemyona jinwatsja, yupj jis 'as lal. Napj jus tjinyuc na, pajal nolatsja napj, pues ma nin tji'yüsa tjinyuc.

⁷ Mpes ángel tjevele napj lal: "¿Tsjan mpes pajal jele, jipj tjinyuc mpes? Jipj ma jin tji'yüsá, napj ca jin mü'üsüs la mejay. Napj ca mvelé tsjan pjucj tjinyuc jipj niná quepan. Ca mvelé tsjan pjucj tjinyuc niná animal jay pjucj sieteyá, tsjüeme dieziyá jupj. ⁸ Animal niná pajal püna tüpü'ütsja jupj, leñ quinam. Niswa ca ncuwim jul campwiла mpe. Tjac' na, jas tüpwes ca malala mpalas jupj. Ma malala tepyala na p'in, nosis casá patja ca yola nsem animal niná pajal püné, yupj sa nuc na. Jupj püna tüpü'ü. Leñ quinam; p'a jawásiya niswa ncuwim jupj, mpes gente ca yola nsem jupj püné. Dios custjay nosis la tjihi secj p'in, papel mo'o tapactsja gente jis lá, Dios lal ca mpatjam witjacj. P'a witjacj jis lá tapac tulucj; yupj pjü way ca yola nsem animal niná pajal püné.

⁹ "Jipj pajal jin 'yüsa, jele t'as napj ca mvelé. Animal jay pjucj sieteyá, siéteya joc' witjacj, pü'lücj patja nt'a. Animal jay pjucj sieteyá, jepapan siéteya witjacj wa. ¹⁰ Jepapan siete sin popé, cínguiya malala jis tepyala quinam, ma jajütütj quinam yupj. Pjaní way jyü'ta quinam siete sin popé. Jepa tulucj pjaní wa custjay. P'a jawas, jupj jepa tepyala na, tsjicj way p'in ca müjü'tüs jupj. ¹¹ Animal püna tüpü'ü, jupj ne p'a wa jepa nsem. Jupj jyü'ta na, óchoya tjátjatsja quinam jepapan. Leñ quinam jepa niná. Jupj jepapan siéteya sin popé wa; jepa watsja jupj püná. Jupj tjac' na, malala mpalas wa jupj.

12 "Animal tsjüeme diez witjacj, p'a wa jepapan diez yupj. Ma ja jütütj custjay yupj; diablo ca jis ma'ayas 'üçj müjü'tüçj tsjicj way p'in. Animal lal 'a mulú ca müjü'tüçj yupj. **13** Jepapan diéziya niná, nin p'iyá ca yola nsem yupj. Yupj ca pajal cus mp'a'sacj animal je. Animal jos jin ca müjü'tüçj yupj pjü. **14** Pjü way yupj Oveja Tsjicj lal ca la mpa'nacj. Mop'in Oveja Tsjicj más jas tjiyocj nsem yupj jis lal. Jupj pjü jepapan jis Jepa, más püné yupj pjü jis lal. Jupj le palana na yupj jis lal, jupj lal japon ca cus ncoñcocj wa. Dios p'iyá jis capj tjepl'ya'sa jis la pon. Jupj lis t'ya yupj. Yupj, pues, newa sa coñ Oveja Tsjicj", nin tjevele ángel napj lal.

15 Locopyaya jupj tjevele wa napj lal: "Üsü püné pülüçj tjinyuc jipj, tjinyuc wa quepj malala 'üsü casá já'asatsja. Üsü niná 'üsü tulucj. Üsü niná gente pajal pülüçj quepj si jütüta. P'a nt'a 'a mulú patja sin popetsja yupj. Pues pajal pülüçj 'a jis tjimyula tjinyuc. Pülüçj se jütütj mpe sin popetsja yupj 'ots'ipj. P'a jis tin javelepj sin popetsja 'ots'ipj. **16** Jepapan diéziya ma ca jisas nsem niná quepan. Nin p'iyá, niná animal ts'i 'inyá ma wa ca jos nsem yupj. Mpes pjü tya'a ca nt'anquecj, ne jas pjütpjüt' jinwá ca nsem quepan. Nlajacj ca jüp'üy. Yupj ma pjü tjalá, mü'ümüçj ca yupj. **17** Dios p'iyá nin la tji jepapan diéziya quelel jis la jay niná. Mpes ca nin mpalas Dios jos jin. Jupj ca la mijis yupj nin p'iyá ca yola nsem, ne yupj ca müjü'tüçj animal jos jin. Mpes nin ca la mijicj. Pjü ca mpalas niná, Dios tjevele jin. **18** Quepan jipj jus tjinyuc, jupj p'iyá niná pülüçj patja, nasa tjevelé jupj po'ó. Jupj pjü si jütüta jepapan nosis casa'á", nin tjevele ángel napj

lal.

18

Dios pajal ca cus ntüllüs jupj, Babiloniá.

¹ Locopyaya p'a wa tjinyuc, p'a jawasa ca mpalas. Napj tjinyuc ángel p'a wa tjac' tsjun mpe. 'Ücj jyü'tatsja jupj Dios jostsja jin. Tjejyawca la tjihi nosis casa'á, jupj jas tjejyawca mpes. ²Jupj yumüçj tjevele, pjü jis la pac. Tjevele:
“Babilonia Püné tyüla, malala tepyala.

Lapanenpan p'in ne'aj patja quinam.
Ne'aj pjü lapanenpan tsyu'pa jatja.
Ne'aj tsyu'pa jatja wa jis pam jana
malala witjacj,
sin te witjacj wa.

³Babilonia mo'ó tapatjá pajal malala quelel lajaytsja,
quepj niyom püllüçj jis lal wine jinwá.
Majisastsja Dios ne'aj.
P'a p'iyá jisastsja yupj lovin.
Babilonia mo'ó la tjajay mpes wa,
nin p'iyá quelel lajaytsja gentá,
pjü nosis casá patja sin popé.
'Üsü jis tjemyona jinwá jis tepyala
pajal malala nyuca la tjajay mpes.
Babilonia mo'o patja la tjajay
quelel lajaytsja wa yupj.
Jepapan nosis casa'á, jisas watsja
Babilonia mo'o patja jisastsja jin p'iyá.
Vender lajay witjacj nosis casa'á,
yupj pajal püllüçj jatatj jis tepyala,
püllüçj vender la tjajay mpes.

Babilonia mo'ó tapatjá
 pajal pülüçj jaylacj la tjajay
 tsjan pülüçj jaylacj”,
 ángel püné nin véletsja Babilonia po'ó.

⁴ Locopyaya p'a wa nepé vele jin tjapjacas tsjun
 popé. Tjevele:
 “Pje'á nu tacalas napj negente,
 ma malala la müjí jupj jinwá,
 ne ma ca malala nu mpalas jupj lal,
 napj cus tyül na.

⁵ La pülüçj pajal malala la tjiji jupj, newa nin.
 Dios pjü selé jupj malala la tjijá,
 ne nasa ca cus ntülsjupj,
 nin la tjiji mpes”,
 niná tjapjacas napj.

⁶ Tjevele wa Babilonia cus tül jis lal:
 “Jupj la tjiji jinwá la müjí nun jupj lal.
 Pajal malala la tjiji jupj la p'a jis lal,
 mpes pajal ca cus ntülsjupj.
 La p'a wa pajal malala jis tepyala
 jupj la tjiji mpes.

Nin la müjí nun, nin p'iyá
 ca pajal malala mpalas jupj quinam.
 Más malala ca mpalas jupj yupj jis lal.
 Pues pjü malala la tjiji mpes,
 nun ca cus ntülsjupj quinam.

⁷ Pjü jupj jostsja, pjü way t'e'én catsja.
 Pajal püné jin jólatsja jupj p'iyá lovin.
 Mpes nin la müjí nun,
 nin p'iyá ca pajal mvajas,
 'aplilila mpalas wa jupj, cus ntülsjupj na.
 Jupj lovin jola jupj p'iyá jepa,
 jyü'ta jin jola jupj.

Jusapj tulucj jola jupj;
lovin ma ca la mpuyus, jola.

⁸ Jupj nin jola mpes,
po 'in leň way ca malala mpalas jupj.
Pajal ca leň way ca pülcj nca'liň.
Leň way ca pülcj la mpuyucj,
leň way ca ve cjuwá nsem ne'aj 'ots'ipj.
Ca pjü mpem ne'aj.

Qjuis Jepa Dios jas tjiyocj jupj,
ne ca cus ntülüs jupj”,
nin tjevele tsjun popé.

⁹ Jepapan nosis nt'a, myusca ca nucucj Babilonia tüpwe mpes. 'Aplijila way ca nsem yupj, Babilonia malala tepyala mpes. La mpuyucj ca, jupj mpes. Yupj p'iyá malala la tajay wa jupj lal. Nin p'iyá ma wa jisastsja Dios. P'a wa p'in jisastsja, Babilonia mo'o patja jisastsja jinwá. Pjü jisas, pjü natsja yupj, Babilonia jinwá. ¹⁰ Jepapan pajal ca lecj meyacj Babilonia pajal malala tepyala mpes. Campa mpe ca nucucj, ca mvelecj Babilonia lal:
“Pajal malala 'e tepalá jipj.

Pülcj tapátjatsja jipj nt'a yas nam.
Jipj pajal pünetsja.
Babilonia lyatsja jipj.
Jipj pajal jin tjiyoctsja.
Pajal leň way pjü malala 'e tepalá,
cyapj tyüla na”,
nin ca mvelecj jepapan.

¹¹ Vender lajay witjacj nosis nt'a, pajal ca yumücj la mpuyucj wa jupj mpes. Pajal 'aplijila ca jis mpalas yupj jupj mpes. Pues leň nsem pjacj 'ucul, jaylacj la qjuijicj yupj tucutj vender lajay. ¹² Pajal pülcj tucutsja yupj vender lajay mpes.

Oro vender lajay watsja. Plata tucutj watsja.
 Pe pülüçj jaylacj tucutj watsja, pe perla ló 'ots'ipj.
 Pülül tucutj wa. Jis pülül pajal 'üsüstsja, nepénowa
     pje way 'üsüs yustaptsja, nepénowa tsju jas
     püste jin yustaptsja, nepénowa pajal tsjatsj
     waytsja, 'üm'üm waytsja, nepénowa pajal
     jetsja.

Yupj vender lajay watsja pjü wüt' 'üsüs cjumsu.
 Tsjan 'üsüs yustapj, pülüçj vender lajay wat-
     sja yupj, nepénowa elefante wis, nepénowa
     wüt' pülüçj jaylacj, nepénowa bróncetsja,
     nepénowa acérotsja, nepénowa pe mármol lot-
     sja.

¹³ Yupj canela vender lajay watsja.

Pomada vender lajay watsja, ts'ülüç' 'üsüs cjumsu
     la 'üm 'ots'ipj, lemeliyú 'ots'ipj, perfume
     'ots'ipj, vino 'ots'ipj, aceite vender lajay wat-
     sja, harina 'üsüs 'ots'ipj, trigo 'ots'ipj.

Vaca 'ots'ipj vender lajaytsja, oveja 'ots'ipj, cavayú
     'ots'ipj.

Carreta 'ots'ipj vender lajaytsja, esclavopan
     'ots'ipj. 'Ücj vender lajaytsja gentas.

¹⁴ Niná vender lajay, Babilonia lal ca mvelecj
     wa: "Pjü niná jipj tyastsja, jipj jyastsja wa, pjü
     tecyawaja quiyam. Pues cjuwá quinam wolas
     püna jyastsja, pajal 'ücj syá'matsja. Pjü 'üsüs
     yustaptsja jipj nt'a, pues cjuwá quinam pjü. Lovin
     ma ca nta'an niná lovin", nin ca mvelecj yupj.

¹⁵ Vender lajay pajal pülüçj jatatj jis tepyala,
     ne'aj vender la tjajay mpes. Yupj ca pajal lecj
     meyacj Babilonia malala tepyala mpes, ne campa

mpe ca nucucj yupj. La mpuyucj ca; 'aplijila ca jis mpalas yupj. ¹⁶ Babilonia lal ca mvelecj:

“Pajal malala 'e tepalá.

Pülüçj pátjatsja jipj nt'a yas nam.

Jipj pajal pünetsja.

Jim 'a quepan pajal 'üsüs justa jinwatsja.

Quepj jas quip pajal 'üsüs justa jinwatsja jipj.

Jin quip nepénowa

pülül pje 'üsüs yustaptsja,

nepénowa tsju jas püste jin yustaptsja,

nepénowa pajal sin jetsja.

Soquiya tjylland jinwatsja jipj,

arete pjots' jala jinwá 'ots'iptsja,

arete nepénowa órotsja,

nepénowa pe pülüçj jaylacj,

pe perla ló watsja nepenowá.

¹⁷ Po 'in pülüçj tyatsja,

po 'in leñ way tecyawaja”,

nin ca mvelecj vender lajay.

Barco jatatj, nucucj wa ca yupj pjü way, campa mpe. Ca nucucj Babilonia pwe. Barco mo'o jil, pjü yupj nucucj wa ca, barco mo'o tsji' lajay, nucucj wa ca. Pjü way 'üsü mo'ó tsji' lajay, nucucj wa ca yupj.

¹⁸ Nepé myusca ca nucucj, jupj tüpwé mpes, ne nin ca mvelecj: “Pues cjuwá p'a pülüçj patja nin jiná. Pünetsja pajal.”

¹⁹ 'Amá sey pjucj casá mpa'tacj 'aplijila mpes. La mpuyucj ca, mvelecj wa Babilonia mpes:

“Pajal malala tepyala jupj.

Pajal pünetsja jupj yas nam.

Jupj jaylacj la tjiji tsjan pajal pülüçj jaylacj.

Mpes pülüçj tya'acj qjuis tepyala cupj,

cupj ne barco tya'acj.

Nin tulucj quinam.
Po 'in leň way pjü malala tepyala jupj",
nin ca mvelecj yupj, barco mo'o jil.

20 P'a casá nujola nsem nun, tsjun po'o potjaqué.
Nun tsjun po'o potjaqué, 'üsüs nujisas t'as malala
tepyala jupj. 'üsüs nujisas t'as nun Dios ts'uyupj,
nun apostolpan nepenowá, nepénowa profetapan
nun. Dios cus tyüla jupj, jupj pajal malala la nutjiji
mpes.

21 Niná tjapjacas na, ángel pajal jas tjiyocj tjinyuc
napj. Pe püné nt'ya jupj, trapiche jinwá jústatsja.
'üsü püné mo'o la ts'iya pwen, tjevele:
"Nin p'iyá ca mpalas Babilonia,
pülücj patja nt'a.

Pajal pünetsja,
mop'in Dios ca 'amá nt'a palá la nts'iyas jupj,
ne pjü ma ca jus nucucj quinam."

22 Ángel tjevele wa Babilonia lal:
"Ma cüpjacas quinam jipj nt'a jatüл.
Ma cüpjacas quinam arpa.
Ma wa cüpjacas quinam gente nejets'eň.
Ma wa cüpjacas quinam yupj la pjus.
Ma ca cüpjacas quinam trompeta jipj nt'a.

Leň ca nsem tsji' lajay pjü.
Ma cüpjacas quinam trigo jacjol jipj nt'a.

23 Ma yam jus cümüjü jipj nt'a quinam.
Niyom, locopyas,

ma ca mwayim jipj nt'a quinam.

Vender lajay jipj nt'a tapatjá,
pajal noypan waytsja nosis nt'a
'in lacasana way,
t'emel pülücj jatatsja mpes;

nin tulucj ca nsem quinam.
 Püna diablo cyapj tjep'ya'sa malala la tjejay,
     ne jipj yus tsyawiltsja gentas nosis nt'a.
 Nin tulucj ca nsem quinam",
     nin tjevele ángel jas tjiyocj Babilonia lal.

²⁴ Dios ca cus ntülsü Babilonia, pülcj patja nt'a.
 Babilonia nt'a jis tjü'ünan profetapan, jis tjü'ünan
     wa la p'a wa Dios juts'uyupj. P'a nt'a nosis nt'a
     jis tjü'ünan wa Dios ts'uyupj. Babilonia la tiji
     mpes, nin la tjajay wa ne'aj. Pjü way jis tjü'ünan,
     Babilonia mpes jis tjü'ünan yupj.

19

Pajal 'ücj jisas nsem Dios pü'ü nt'a.

¹ Locopyaya yumücj nepé tjowelepj jin tjiapas
 Dios pü'ü mpe. Gente pajal pülcj nepé la
     tupuyupj jin pjactsja. Ücj jisastsja pajal. Nin
     tjowelepj yupj:

"Nun ca mvelé Dios 'üsüs way.

Dios mpes ca 'üsüs mpatjaqué lovin.

Más 'üsüs liji jupj pjü jis lal.

Püné jupj; pjü way 'ücj liji jupj.

² 'Üsüs nin, Dios nin liji

    cus la tül Babilonia,
     pülcj patja nt'a.

Jupj nin la tiji jupj tjevelá.

Jupj tjevele t'üç' way
     pajal malala nyuca la tjajay
     Babilonia mo'o patjá.

Quepj niyom pülcj lal wine

    jinwá la tjajay yupj.

Yupj ma jisastsja Dios.

P'a p'in jisastsja lovin.
 Nosis casá tapatjá,
 Babilonia nt'a lajaytsja jinwá
 quelel lajaytsja yupj,
 mpes yupj malala wa lajaytsja pajal.
 Dios jis capj tyüla Babilonia mo'o patja quinam,
 yupj p'iyá jis tjü'ünan Dios jomozopan."

³ Dios pü'ü nt'a niswa pajal yumüçj tjowelepj:
 "Nun ca mvelé Dios 'üsüs way.
 Pülüçj patja nt'a pwe,
 nepé ca viyá mim musus lovin."

⁴ Nin tjowelepj na niná, co'müpan veinticua-
 tro palá nipi'tjiñ Dios wolap'a'á, jupj tjiyyü'ta mpe
 tjá'asa nt'a. Püné jupj, tjowelepj yupj. Nin p'iyá
 la tjajay wa yulupjanas janucunpan. Pjü yupj
 tjowelepj:
 "Nin qjuisas t'as.
 'Üsüs Dios, tjowelé nun."

⁵ Locopyaya Dios tjá'asa nepé vele jin tjapjacas.
 Tjevele:
 "Nun Dios jomozopan,
 mvelé nun Dios 'üsüs.
 Nun solejé jupj ca jis capj ntülüs
 malala la tjajay.
 'Üsüs pjac tjowelé nun pjü, Dios po'ó;
 nun noypan, tsjictjacj wa,
 ca nin mvelé nun",
 nin tjapjacas, Dios tjá'asa mpe.

⁶ Locopyaya pajal pülüçj nepé javelepj jin tjap-
 jacas wa. 'Üsü püné t'yüna na jinwá pjactsja. Pajal
 yumüçj t'i'ila jin pjactsja wa. Yupj tjowelepj:
 "Nun ca mvelé Dios 'üsüs way.

Qjuis Dios jyü'ta.

Qjuis Jepa jupj.

Jupj pajal püné pjü jis lal.

⁷ Ücj qjuisas t'as cupj.

Pajal 'ücj qjuisas ca nsem.

Ca mvelecj Dios pajal püné.

Oveja Tsjicj ca mwayim quinam.

Jupj lal ca mwayim jas tücü'i'pe quinam lo wayis.

⁸ Oveja Tsjicj p'iyá tje'yaya jupj jas quip.

Jupj jas quip pje way,

pajal 'üsüs justa, pajal salá way.

Se jawca 'ots'ipj",

nin tjowelepj yupj. (Dios ts'uyupj pülül pje sin jacüipap, mpes ca qjuiyola mpalas yupj 'üsüs quinam Dios lal.)

⁹ Locopyaya ángel tjevele napj lal: "Tepyaca jipj niná: 'Dios nepénowa jis lal tjevele ncul pülücj jis la las la tjiji nt'a, ne'aj nlajacj ca Oveja Tsjicj ca mwayim mpes. Pajal 'üsüs ca jis mpalas, ne'aj jil mpes.' "

Jupj tjevele wa: "Dios p'iyá tjevele niná".

¹⁰ Ángel nin tjevele na niná, jupj wolap'a'a palá nipi'tjis napj. Quelel veletsja jupj pajal püné. Jupj ma jostsja niná. Napj lal tjevele: "Ma nin la mijin niná. Napj ne Dios jomozo wa, jipj jinwá, jipj pyülücpán jinwá. Pjü nun poné Jesucristo nusín tji'yusa la tjijá. Nin mpes Dios jomozopan nun. Dios wolap'a'a palá nipi'tjiqué la p'in. Ca mvelen jupj pajal püné. Pjü way cupj velecj Jesucristo velá. Nin p'iyá javelepj pjü way Dios mpes javelepj", nin tjevele ángel napj lal.

Jesucristo jac' niswá nosis casa'á.

¹¹ Locopyaya p'a wa tjinyuc, p'a jawas ca mpalas. Tjinyuc jun cjoltsja Dios pü'ü nt'a. Tjinyuc wa cavayú pje. Jupj, cavayú casá tja'asá, "T'üc' Way Vele" ló jupj. "Ma Li Tsuwile" ló wa jupj. Jupj 'üsüs Dios lał, mpes jis capj tyüla malala nyuca lajay. Nin mpes jupj le palana malala nyuca lajay jis lał. ¹² Jupj jun, 'awa wolaqué jinwá. Jupj jay pjucj po'o corona pülücj jay jatja, jupj pülücj jis Jepa mpes. Jupj ló pjaní jupj po'o tapac, jupj p'in selé tsjan mpes nin ló jupj. ¹³ 'As mo'o tepya'ta jin justa jupj jas quip. "Dios Tjovelá" ló wa jupj pjü jis lał.

¹⁴ Pjü Dios militarpan cus tocoń jupj. Jupj cjüil tjil. Pjü yupj cavayú pje casá tjetja tjil wa. Pjü sin quip pje pajal 'üsüs yustapj sin quípetsja yupj. Pajal salá waytsja sin quip. ¹⁵ Cavayú casá tjá'asa, jupj la mpe pje'á tjeteyaca polomay pjoye. Polomay ninana lał ca jis mojo'os Dios ma jisas. Ma lajay jupj jyü'tá, yumücj ca jis capj ntüls, acero mpes syüpa jinwá. Dios nin ca la mijis gente pajal malala nyuca la tjajay mpes, ne ninana p'iyá ca jis capj ntüls. Uva sey jajatsj 'üsü ca mpalas, nin jinwá ca la mijis jupj, Dios ma jisas jis lał. Dios pajal püné pjü jis lał. ¹⁶ Cavayú casá tja'asá, jas quip po'o tapac jupj ló p'a wa. Ninana nin tapactsja:

PJÜ JEPAPAN JIS JEPA.

PAJAL PÜNÉ PJÜ JIS LAL.

Nin p'iyá tapac watsja tüecj po'ó.

¹⁷ P'a wa ángel tjinyuc. Lots'ac' mo'o tóicatsja jupj. Yumücj tjevele manta witjacj jis lał: "Nculá nun. Dios pülücj liji nun nu lo las. 'A nu tjumulus quinam nin nt'a. ¹⁸ Ne'aj ca nlajá jepapan jis p'üy.

Jepapan militar jis p'üy ca nlajá wa, niyom sin tjiyocpan 'a nin p'iyá. Ne'aj cavayú jis p'üy nlajá wa ca, casá tjatja nlajá wa ca nun. Pjü Dios ma quelel lajaytsjé, jis p'üy nlajá wa ca. Nepénowa esclavopan, nepénowa esclavopan tulucj. Yupj nepénowa tsjictjacj, nepénowa noypan", nin tjevele ángel manta witjacj jis lal.

¹⁹ Locopyaya wa napj tjinyuc Animal Ts'i 'Inyá, jupj ne 'üsú mpe pje'á tneyaca p'iyá. Jepapan nosis casá patja cus tocoñ wa. Jis militarpan jis lal tjiquil jepapan. Ne'aj 'a jis tjimyula jis la palan cavayú pje casá tjá'asa lal, jupj militarpan jis lal 'ots'ipj. ²⁰ Malala jis tepyala la p'in. Yupj sin tjiyocj tuluctsja cavayú pje casá tjá'asa lal. Ntji'lín Animal Ts'i 'Inyá. Profeta li tsuwiletsjé, 'a ntji'lín wa. Profeta niná líjitsja, gente ma polel lajay jinwá. Nin la tjiyi yus tsyawilí gentas, yupj ne Animal mpes sin po'o tapac. Püné jin yólatsja pwen, Animal jin justa. Mop'in malala tepyala jupj, Profeta Malala. 'Awa püné mo'o la ts'i jupj Animal Ts'i 'Inyá lal. Así janucun ne'aj la ts'i yupj. Azufre, 'yüma ne'aj. ²¹ Cavayú casá tjá'asa jis tji'yü'na wa pjü la p'a wa, yupj ne ne'aj tjiquil jis la palan jupj lal. Jupj polomay la mpe pje'á tneyaca mpes jis tji'yü'na yupj. Nin la tjiyi na, manta witjacj pjü tjiquil, tjálá. Pajal jis col pit'a tepyala, jis p'üy tjálá mpes. Niná napj tjinyuc, p'a jawasa ca nin mpalas.

20

Diablo ntsu'pam ca ma'ajam.

¹ Napj tjinyuc wa ángel pjaní tsjun popé. Llave ty'a watsja jun la t'olon jul pajal campwila. Ne'aj

ca mo'onsos diablú. Jupj cadena püné mos nt'a tyá'atsja diablo la tsupapj. ² Niná ángel ntjüi'le Latsj Püné. Latsj Püné nin p'iylatsja lotsjim püna tüpü'á. Jupj ne diablú. Satanás ló wa niná. Ángel tsyu'pa jupj, jupj año mil ca ntsu'pam ma'ajam. ³ Tsyu'pa na, ángel diablo jul pajal campwila mo'ó la ts'iya jupj. Na'aj la ts'iya na, jul jun t'yo'na. Pajal 'üsüs jun t'yo'na, p'a ma polel jun la cjal lyájasa jin. Nin la tjiji diablo ma pje'á lo winin año mil, ma yus tsyawilí niswá nosis casá patjá. Tecyawaja na año mil, Dios tjevele nsocites ca jupj. Tsjicj way p'in ca socotj nsem diablú. Napj tjinyuc ca nin mpalas p'a jawasa.

⁴ Napj tjinyuc wa jepapan jis sillá nepenowá. Silla casá jatjatsjé 'üçj jis la veles p'a po'ó ncu malala yupj. Dios jis tje'yaya 'üçj jis la veles niná jupj mpes. Napj tjinyuc wa gente jis qjues nepenowá. Yupj NASA tecya'lin. Noypan nosis casá patjá jis men taná tjojocj yupj, Jesucristo mpes javeleptsja mpes. Dios Popel mpes tjowelepj watsja, mpes wa tjü'ünan yupj. Yupj lovin yólatsja Animal Ts'i 'Inyá püné tulucj. Yólatsja wa püné tulucj pe niná Animal jin justa. Yupj ma quelel sin po'o tapac Animal Ts'i 'Inyá mpes. Tapac tuluctsja wola po'ó, jis mas po'ó tapac tuluctsja wa yupj. Yupj niswa patja tepyala. Jesucristo sa coñtsja quinam. 'A mulú tjüjtütj año mil mpes, Jesucristo lal.

⁵ Yupj mwalá way sin jajünsüpj tecya'lin popé, jis la püt'üs niswá. P'a wa tecya'lin ma sin tjüjünsüpj po quinam. Año mil tecyawaja na, ca sin müjünsüçj yupj. ⁶ Mwalá way sin tjüjünsüpj witjacj, Dios pajal 'üçj jisas lis tjiji yupj. Yum 'a

Dios juts'a'á. Yupj ma ca nca'liñ niswá, la p'a jinwá. Sacerdotepan ca nsem yupj Dios mpes, Jesucristo mpes wa. 'A mulú ca müjü'tüçj año mil mpes Jesucristo lal, jupj ne nosis nt'a tjemey jis capj la p'acj püna p'in.

⁷ Tecyawaja na año mil, Satanás socotj ca nsem, lo winin tsyu'pa tjá'asa mpe. ⁸ Ca pje'á nyacas, ca mim, jis la tsuwil gentá, pjü jun ta'á nosis nt'a. Ca yus ntsawilis Dios ma jisas. Nin p'iýá ca nsem yupj jis jepa lal. (Dios ma jisas Magogpan jis lá yupj. Yupj jis jepa, Gog ló jupj.) Diablo yupj jis militarpan ca 'a jis mulus jis la palan. Pajal pülüçj nsem yupj. Sus 'üsü püné la nt'a jinwá ca pülüçj nsem pajal. ⁹ Yumal casá ca ncul. T'asiyú ca müjünsünüñ Dios ts'uyupj patja nt'a. Niná pülüçj patja nt'a Dios pajal quelel la siji. Mpes 'awa ca palá nyacas t'asiyú jyünsünüñ jis capá nt'a, ne ca pjü jis mperñ yupj. 'Awa ca palá nyacas Dios pü'ü mpe.

¹⁰ Nin tepyala na niná, Dios ca la nts'iýas diablú 'awa püné mo'ó, jupj ne gente yus tsywiliitsja. Azufre 'yüma ne'aj. Ca püna ne'aj la ts'iya watsja Animal Ts'i 'Inyá. Profeta li tsuwile ca ne'aj la ts'iya watsja. Jis mvajas ca nsem yupj ne'aj. Püste na, jaw na, jis mvajas ca nsem lovin.

¹¹ Locopyaya sillä püné tjinyuc, Jepa Püné mpes. Pjetsja niná silläs. Napj tjinyuc wa sillä casá ja'asatsjé. Nosis tecyawaja jupj wolap'a'á, tsjun po'ó tecyawaja wa jupj wolap'a'á. Leñ jis tepyala yupj. ¹² Tjinyuc wa püna tecya'liñ qjuis Jepa Jesucristo wolap'a'a tjelejeri. Pjü ne'aj tjelejeri, noypan, tsjictjacj, pjü. Papel ne'aj pü'ütsja tjevele tsjan la tjajay yupj, nosis casá tapatja na. La tüüpptsja

quinam niná papel. La tüpüpj watsja papel p'a wa. Papel niná nin tjevele pjacj ca mpatjam Dios lal. Locopyaya qjuis Jepa Jesucristo tjevele pjacj mpü'üm, tjevele wa pjacj malala nyuca la tiji, papel tjevele jin. ¹³ Tecya'lin nepenowá jis p'üy 'üsü püné mo'o patja; yupj 'a sin tjüjünsüpj wa, Jepa wolap'a'a nyüjünsünüñ wa. Pjü tecya'lin, pjü sin tjüjünsüpj. Tecya'lin patja nepé tjiquil yupj. Pjü yupj mpes tjevele ncu 'üsüs la tjajay. ¹⁴ Nin tepyala na niná, Dios la tiji pjü ma ca nca'lin quinam. Nin la tiji 'awa püné mo'o jatja cya'lin la p'in. Dios na'aj la tecyoche tecya'lin tjiatja nt'a, 'awa püné mo'o. 'Awa püné mo'o jil, niswa cya'lin jinwá se palá yupj. Lama tecya'lin jinwá yupj quinam. ¹⁵ Papel pjaní tjevele pjacj ca mpatjam Dios lal. Jis lá cjuwá papel mo'o, 'awa püné mo'o lis tecyoche. Niná napj tjinyuc ca nin mpalas p'a jawasa.

21

Dios nosis seyasa ca la mijis. Tsjun seyasa ca la mijis wa.

¹ Locopyaya tjinyuc napj tsjun seyasa, nosis seyasa tjinyuc wa. Tsjun mwalá tecyawaja, nosis mwalá tecyawaja wa. Nosis seyasa casá, mar cjuwatsja. ² Tjinyuc wa seyasa Jerusalén, pülücj patja nt'a. Dios pü'ü mpe tjac' nosis casa'á. Jerusalén Seyasa Dios juts'a'á p'iyá. Pajal pülücj patja ne'aj. Dios pajal 'üsüs la tiji yupj. Quepj jinwá 'üsüs jústatsja, quepj 'üsüs justa sa capyá woya na, nin p'iyá 'üsüs jústatsja Jerusalén Seyasa. ³ Yümücj nepé vele jin tjapjacás Dios pü'ü mpe. Ninana tjevelá: "Dios pü'ü gente jis lal quinam.

Yupj jis lal ca mpü'üm yupj. Niná gentá, yupj juts'a'a ca nsem. Dios p'iýá ca jis capj ncoñcos. Yupj ca yupj jis Dios nsem yupj. ⁴ 'Aplijílatsja yupj püna p'in; quina yupj yupj yun 'üsü ncjüçjüs ca, mpajam la mijis, ne ca pajal 'üçj jisas nsem. Ma ca nca'liñ quinam. Ma 'aplijila nsem quinam, ne ma ca la mpuyucj. Ma ca nepé vyaja nsem quinam. Püna tepyala ma ca mpalas quinam", nin tjevele tjapjacas.

⁵ Locopyaya Dios tjevele yupj jyü'ta mpe: "Napj pjü lejay seyasa". Tjevele wa napj lal: "Mpaquen niná papel mo'ó: 'Ninana velé, t'üç' way velé. 'Üçj la pon napj velé.' "

⁶ Locopyaya tjevele wa: "Tecyawaja la tjejay quinam. Lovin pü'üs, pjü way 'üçj lejay. Napj nlal pjü nin tepyala, napj mpes wa ca pjü ncawajas. Gente pajal quelel ncapj jacoñ, napj ca jis ma'ayá 'üçj mpatjam napj lal. Así ca jis ma'ayá, jaylacj tulucj. ⁷ Nin la tjajay, napj tjijyütütj jin, nin ca nsem yupj jis lal; nin ca la mejay napj yupj mpes. Napj ca yupj jis Dios nsem. Yupj napj nts'uyupj ca nsem. ⁸ Nin tulucj malala lajay jis lal. Nepénowa lacj jeyapj mpes ma quelel ncapj tocoñ. Yupj ca mal 'awa püné mo'ó. Ne'aj wa ca mal ma japon napj velé. Malala lajay ne'aj wa ca mal. Gente sa 'ünan ne'aj wa ca mal. Sejats'om tulucj jamanun ne'aj wa ca mal. Jis vayum tulucj lal lyawurñ ne'aj wa ca mal. Nin wa ca jis mpalas lapanenpan jis lal javelepj. Nin p'iýá ca nsem dios p'a wa jisas jis lal. (Nosis nt'a p'in jis dios yupj.) Pjü la tsuwilpan ne'aj wa ca mal. Pjü yupj 'awa püné mo'o ca mal. Ne'aj azufre 'yüma. Ne'aj mal, niswa cya'liñ cuscú.

Lama cya'lin yupj." Nin tjevele Dios.

Jerusalén Seyasa pajal 'üsüs.

⁹ Locopyaya ángel pjaní tjac', tjevele napj lal. Jupj ne angelpan siéteya sin popé, jis plato jatatsja popé. Jis plato mo'ó jatatsja Dios jas tjejyama jis capj la tül nosis casá patjá. Siéteya jatatsja yupj, lo cawajas jis capj la tül mpes. Ángel niná tjevele napj lal: "Was. Napj ca jin mü'üsüs la mejay pjacj lal ca mwayim Oveja Tsjicj."

¹⁰ Jupj nin tjevele na, ángel ntjemanú joc' mo'ó, campanya nt'a. Dios Cjües newa nin tji'yüsa la tiji niná, mpes nin. Ne'aj ntje'aya tjinyuc Jerusalén nt'a. Tsjun popa nosis nt'a tjac' Dios mpe. Jerusalén Dios juts'a'a. Ne'aj pülüçj patja.

¹¹ Ne'aj pajal jas tjejyawca Dios jyawca mpes. Jyáwcatsja pe 'üsüs justa jinwá, pe jaspe ló jinwá. Salá waytsja pajal, vidrio jinwá. ¹² Jerusalén t'asiyú campanya tjüwüctsja, la püné watsja jupj. Doce jun vilictsja, tjüwüçj nt'a. Angelpan pjaní pjaní jajamaptsja jun vilicj. Jun vilicj po'o tapac Israel jatjampan dóceya jis lá. Pajal püna tapatja yupj. Pjü israelpan yupj sin popa. ¹³ Tjüwüçj nt'a jun vilicj cónt'etsja tsiquin mpe, cont'e watsja norte mpe, cont'e watsja sur mpe, cont'e watsja t'yaja mpe. ¹⁴ Pe dóceya casá tjüwüçj. Pe pajal noypan waytsja. Pe pjaní pjaní po'o tapac apostolpan jis lá. Dóceya apostolpan sa coñtsja Oveja Tsjicj, jupj tjuwine na nosis casá.

¹⁵ Ángel napj lal véletsja, visyú tyá'atsja jupj, pülüçj patja la vujus. Jupj 'a quelel wa vyújutsja jun vilicj witjacj, jupj tjüwüçj quelel vyuju watsja. Jupj visyú oro watsja jupj. ¹⁶ T'empe pülüçj patja

yulupjánatsja. Pjü t'empe nin p'iyá cámpatsja jupj. Pülucj patja tjivyuju jupj, ángel, visyú mpes. Pajal pünetsja. Kilómetro dos mil, dos cientos cámpatsja. Nin p'iyatsja campanya nt'a. Nin p'iyá la pünetsja.

17 Ángel tjivyuju wa tjüwücj nt'a. Sesenta y cuatro varas la pünetsja jupj. Cupj vyujucj jin p'iyá tjivyuju jupj.

18 Tjüwücj pe 'üsüs way justa pótapsja niná. Jaspe ló ninana pe. Pjü wosis ne'aj oro lata witjactsja, vidrio salá jin yustaptsja. T'üç' way oro waytsja pjü. **19** Tjüwücj pe witjacj casá tjá'asa. Pe niná 'üsüs way yustaptsja. Pe p'a wa pe po'o jájtatsja, se jáwcatsja. Pe po'o jájtatsja, pajal pülucj jaylacj pjütsja niná. P'a casá yustaptsja yupj pjü. Pe noypan casá tjá'asa tjüwücj,
pe jaspe ló pjaní way.

Pe pjaní wa zafiro ló.

Pe p'a wa ágata ló.

Pe p'a wa esmeralda ló.

20 Pe p'a wa ónica ló.

Pe p'a wa cornalina ló.

Pe p'a wa crisólito ló.

Pe p'a wa berilo ló.

Pe p'a wa topacio ló.

Pe p'a wa crisoprasa ló.

Pe p'a wa jacinto ló.

Pe p'a wa amatista ló.

Niná pe witjacj, tjüwücj casá tjá'asatsja. **21** Jupj jun vilicj dóceya, pues pjü perla waytsja, niná pe waytsja yupj. Pajal 'üsüs yustaptsja. Jun vilicj pjaní perla pjanitsja. Ne'aj jümücj la püné oro látatsja

jupj. Jümüçj salá waytsja pajal, vidrio jinwá. T'üç' way oro waytsja pjü.

²² Dios cupj qjuis Jepa, jun ta'á wine ne'aj. Jupj más püné pjü jis lal. Oveja Tsjicj jun ta'á wine wa ne'aj. Cjuwatsja ne'aj Dios wosis. Ne'aj pjü jun ta'á quelel lajay Dios, Oveja Tsjicj quelel lajay wa, mpes nin. ²³ Ne'aj ma jisas lots'ac'. Ne'aj ma jisas mümüy. Dios jyawca ne'aj. Mpes jyawca ne'aj lovin. Oveja Tsjicj jyawca wa ne'aj, mpes ma jisas yam. ²⁴ Niná pülüçj patja pjü ca jas majawaques nosis nt'a. Jepapan nosis casá patjá, ne'aj ca nca'acj tsjan 'üsüs way yustapj yupj la tjajay sin popé. Ne'aj ca jis ma'ayacj. ²⁵ Ma t'yaja ne'aj lovin. Mpes lovin ma jun t'olon tjüwüçj jun vilicj.

²⁶ Nosis mpe, pjü p'a se jütütj mpe ca ne'aj nca'acj yupj jatatj 'üsüs yustapj, ca jis ma'ayacj. Pjü 'üsüs la tjajay, pjü ca nca'acj ne'aj yupj. ²⁷ Malala ma polel la cuwis ne'aj. Malala nyuca liji ma polel la winin ne'aj. Li tsuwile 'a nin p'iýá. P'a p'in 'üçj jis la winin ne'aj. Jis lá papel po'o tapac, Oveja Tsjicj popel po'ó, 'üçj jis la winin ne'aj nempe. Jupj popel vele pjac ca mpatjam Dios lal. Niná napj tjinyuc ca nin mpalas p'a jawasa.

22

Jerusalén Seyasa mo'o patjá, 'üsüs jisas patja.

¹ Locopyaya ángel niná ntje'aya tjinyuc 'üsü ne'aj, pülüçj patja nt'a. Dios Oveja Tsjicj lal já'asa mpe pyacj 'üsü cjües. Pjü salá way niná 'üsüs, vidrio jinwá. Gente 'üçj patja niná 'üsü myü'üñ mpes. ² Jümüçj la püné culupwen nt'a jama niná 'üsüs, pülüçj patja nt'a. 'üsü la nt'a, yo lejeñ, na'aj

po'ó, qui'á po'ó. Yo wolas japis, patja yupj. La dóceya vyala yupj año pjaní. Pjü mes wolas vyala niswá. Yo lo lemeliyú yupj, nosis cassá patja si ts'ucú yupj. ³ Ne'aj Dios lovin ma jis capj ntülüs gentá, malala la tjajay mpes. Ma pjaní 'o'sa ca malala la mijis ne'aj. Ne'aj 'a mulú ca müjü'tüçj Dios, Oveja Tsjicj lal. Jupj jomozopan 'üçj jisas tsji' la mijicj yupj mpes. ⁴ Ca nucucj yupj wola. Jupj ló jis wala po'o tapac ca nsem. ⁵ Ma ca püste nsem ne'aj. Ne'aj patjá ma yam jisas nacj, ma jisas lots'ac'. Jis Jepa Dios jyawca yupj mpes. Yupj ne'aj patjá, jepapan ca nsem wa lovin.

Jesucristo jac' yupj.

⁶ Ángel tjevele napj lal: "Napj tjevelé t'üç' way. Ücj la pon napj tjevelé. Cupj qjis Jepa Dios nin tjejyama sin la 'üsüs jis la jay yupj jomozopan, ne ca sin mü'üsüs tsjan ca mpalas leñ way. Dios p'iýá sin 'yüsa la siji yupj profetapan, mpes ca 'üçj mvelecj yupj mpes."

⁷ Jesucristo tjevele: "Nusin tjü'üsüs niná. Leñ way ca ncuwis nun nt'a. Papel niná vele tsjan ca la mijis Dios. Jupj mpes tepyaca niná. Popel niná jyü'ta jin lajay, Dios ca 'üçj jisas lis mijis", nin tjevele Jesucristá.

⁸ Napj ne Juan. Napj tjapjacas niná, tjinyuc niná, tepyac jinwá. Tjapjacas na niná, palá nipi'tjis napj ángel wolap'a'á. Napj nólatsja ángel pünetsja. Jupj niná pjü nin 'yüsa la níitsja.

⁹ Napj la tjejay na niná, yupj tjevele napj lal: "Po ma nin la mijin niná. Nam 'a Dios jomozo, jipj jinwá, jipj pyülüçpan profetapan jinwá. Lajay na papel niná vele jin, yupj ne Dios jomozopan, napj

jinwá. Dios wolap'a'a palá nipi'tjim jipj la p'in. Jele t'as jupj püné."

¹⁰ Jupj tjevele wa napj lal: "Po ma tjepjya'na papel niná, ninana mo'ó tepyac Dios mpes. Leñ way ca nin mpalas papel niná vele jin. ¹¹ Ma nin tepyala na p'in, malala nyuca lajay newa ca malala nyuca la mijicj. Malala nyuca yola, newa ca malala nyuca yola nsem. 'Üsüs lajay, 'üsüs ca la mijicj newá. 'Üsüs yolá, 'üsüs yola nsem newá", ángel nin tjevele napj lal.

¹² Jesús tjevele: "Nusin tjü'üsüs niná. Leñ way ca ncuwis nun nt'a. Napj tjacuwis na, nu ma'ayá ca, nun la tjüjí mpes. ¹³ Napj lovin pü'üs, pjü way 'üçj lejay. Napj ne mwalá waytsja pjü jis lal. Napj ne locopyaya wa pjü jis lal. Napj nlal pjü nin tepyala. Napj mpes wa ca pjü ncawajas. ¹⁴ Gente nepénowa NASA 'üsüs jis tepyala Dios lal, napj la tjejay mpes. Te jinwatsja yupj Dios lal püna p'in; salá jinwá quinam yupj. Yupj jisas Dios perdonar la siji, ne nin la mon wa yupj. Dios ca 'üçj jisas lis mijis. 'Üçj jis la pis ca nsem yo wolas, niná yo wolas 'üçj jis la patj liji. Yupj 'üçj jis la winin ne'aj, Dios ts'uyupj pü'lüçj patja nt'a. ¹⁵ Ma polel jis la winin ne'aj Dios ma quelel lajay. Lapanen lal javelepj, ma wa polel jis la winin ne'aj. Sejats'om tulucj jamanun ma ncul ne'aj. Nin p'iyá voyum tulucj lal lyawuñ jis lal. Nin p'iyá gente sa 'ünan jis lal. Nin p'iyá p'a dios witjacj jisas jis lal. Nin p'iyá quelel la tsuwil jis lal. La tsuwilpan ma ca mal ne'aj.

¹⁶ "Napj ne Jesús. Napj ángel jas tjejyam, nun lal la veles. Pjü Dios ts'uyupj pjü jun ta'á 'a si mulú mpes nin tjevelé. T'üç' way David püna tüpü'ü

popa p'iyá napj. Napj pjulacj püné jinwá, püstapj casá cyala. Napj mpes ca majawaques, ne ca 'üsüs mpalas Dios jos jin", nin tjevele Jesucristo.

¹⁷ Dios Cjües vele: "Nculá nun. Jesucristo po'o mponé." Qjuis Jepa lal mwayim nin vele wa: "Nculá nun". Pülcj way tjepiyacañ nin tjevelé; mvelecj wa ca yupj: "Nculá nun". Pajal queel so coricó Dios, qjuisas mponé nun Jesucristo lal. Nun queel potjaqué Dios lal, 'ucj potjaqué yupj lal. 'üsü sive, 'üsü myü'üñ, mpes patja yupj. Nin p'iyá ca nsem nun lal. Nin p'iyá ca nu ma'ayas 'ucj mpatjaqué yupj lal. Jaylacj tulucj ca nsem.

¹⁸ Jesucristo tjevele wa: "Papel niná nin vele tsjan ca la mijis Dios. Jupj mpes tepyaca niná. Mples nin velé niná papel pjiyacarñ jis lal: po ma la ntsawilí nun, popel niná vele mpes. Po ma mvelé p'a tjevelam, yupj tjevele tulucj. Jupj nin liji niná, Dios ca cus ntüüs papel niná vele jinwá. ¹⁹ Po ma ntsüpünü nun niná papel niná vele Dios mpes. Nun popa pjaní nin liji niná, ma ca polel mpü'üm Dios lal. Ma ca polel mpisis yo wolas, yo wolas 'ucj la püt'üs liji. Ma ca polel la püt'üs ca nsem Dios ts'uyupj pülcj patja nt'a, ne'aj Dios juts'a'a. Papel niná vele Dios ts'uyupj pülcj patja po'o. ²⁰ T'uc' way napj velé jin ca mpalas. T'uc' way ca leñi way ncuwis nun nt'a", nin tjevele Jesucristo.

Nin qjuisas ca nin mpalas. Was, qjuis Jepa Jesús.

²¹ Najas ca pajal 'üsüs la mijis qjuis Jepa Jesús nun mpes. Nun Dios juts'uyupj. Najas ca nin mpalas.

**Dios Tjevele Jupj 'Üsüs La Qjuisiji Jesucristo
Mpes
New Testament in Tol (HO:jic:Tol)**

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tol

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tol [jic], Honduras

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tol

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

lxxx

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

862f7b53-73e6-5bbc-ac1d-63d3b228d0fb